

**JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA
BUNGE LA TANZANIA**

KAMATI YA KUDUMU YA BUNGE YA HESABU ZA SERIKALI ZA MITAA (LAAC)

**TAARIFA YA KAMATI KUHUSU HESABU ZILIZOKAGULIWA ZA SERIKALI ZA
MITAA KWA MWAKA WA FEDHA 2013/14 NA 2014/15**

*(Inatolewa chini ya Kanuni ya 117 (15) ya Kanuni za Kudumu za Bunge, Toleo la
Januari, 2016)*

Idara ya Kamati za Bunge

S.L.P. 9133

DAR ES SALAAM

8 NOVEMBA, 2016

IKISIRI (ABSTRACT)

Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Hesabu za Serikali za Mitaa (LAAC) iliundwa mahsusi kwa ajili ya kusimamia, kwa niaba ya Bunge, nidhamu ya matumizi ya fedha za umma katika Serikali za Mitaa. Usimamizi huu hufanyika kwa njia ya majadiliano juu ya taarifa ya fedha ya Halmashauri, iliyokaguliwa na Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali (CAG), ambayo huwa na majibu ya hoja za ukaguzi (wa CAG), utekelezaji wa maagizo ya Kamati (ya LAAC), na utekelezaji wa miradi ya maendeleo katika Serikali za Mitaa.

Majukumu ya Kamati hii yanalindwa na Katiba ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, ya mwaka 1977, Sheria ya Haki, Kinga na Madaraka ya Bunge (Sura ya 296) na Kanuni za Kudumu za Bunge Toleo la Januari, 2016.

Majukumu ya Kamati hii yamefanyika kwa njia ya majadiliano ambapo Halmashauri ziliitwa na kukutana na Kamati mkoani Dar es salaam na Dodoma katika nyakati tofauti. Taarifa hii imegawanyika katika sehemu kuu tatu. Sehemu ya Kwanza imeainisha muundo wa Kamati, Majukumu ya Kamati kwa mujibu wa Kanuni za Kudumu za Bunge, na namna Kamati inavyotekeleza majukumu yake na mifano ya baadhi ya matumizi mabaya ya fedha za serikali za mitaa. Sehemu ya Pili itaeleza mambo yaliyojitokeza katika Mahojiano na Kamati, ambayo ndiyo yatakuwa Msingi Mkuu wa ujengwaji wa hoja za Kamati. Aidha, Sehemu ya Tatu na ya mwisho itaelezea Mapendekezo ya Kamati.

Uchambuzi wa taarifa ya Taarifa ya Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali kwa mwaka wa fedha 2013/14 na mwaka 2014/15 umeonesha maeneo yenye matatizo sugu ya matumizi ya fedha za serikali za mitaa kama ifuatavyo:

- a) Manunuzi yasiyozingatia Sheria ya Manunuzi ya Umma ya mwaka 2011,

- b) Kutotekeleza Mapendekezo ya Kamati kwa kipindi cha nyuma na kutojibu Hoja za Ukaguzi za Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali kwa wakati, na
- c) Usimamizi mbovu wa utekelezaji wa Miradi ya Maendeleo unaopelekea kuwepo kwa Miradi ya Maendeleo isiyo kamilika kwa muda mrefu, miradi inayokamilika lakini haitumiki kama ilivyokusudiwa, na baadhi ya miradi kukamilika ikiwa katika ubora wa hali ya chini kinyume na matakwa ya mkataba.

Maeneo mengine yenye matatizo sugu ni pamoja na:

- a) Baadhi ya Halmashauri kutochangia kabisa na nyingine kutochangia kikamilifu na kwa wakati, asilimia kumi (10%) ya fedha kutoka katika mapato ya vyanzo vya ndani (own sources revenue) kwa ajili ya Mfuko wa Maendeleo wa Wanawake na Vijana,
- b) Baadhi ya Halmashauri kutokupeleka kabisa na nyingine kutopeleka kikamilifu asilimia ishirini (20%) ya ruzuku inayopokelewa kutoka Serikali Kuu kwa ajili ya Mamlaka za Chini (Vijiji na Serikali za Mitaa);
- c) Uzembe katika ukusanyaji wa Mapato ya Ndani ya Halmashauri na upotevu usio na maelezo ya kuridhisha wa Vitabu vya Wazi vya kukusanyia mapato;
- d) Fedha za utekelezaji wa miradi ya maendeleo kuchelewa kutolewa na Hazina au kutotolewa kabisa;
- e) Mfumo dhaifu wa udhibiti wa ndani (weak internal control system);
- f) Watumishi kukaimu Nafasi zao bila kuthibitishwa kwa muda mrefu; na
- g) Kubadili matumizi ya fedha kinyume na bajeti kwa kutumia kivuli cha maagizo kutoka ngazi za juu.

Kwa ujumla panahitajika jitihada za ziada katika kuboresha matumizi ya fedha za umma na kuzingatia sheria ya fedha na manunuzi.

Baada ya Taarifa hii kuwasilishwa Bungeni, ni matumanini ya Kamati kwamba Serikali itajibu Hoja zote, kwa Maandishi, ili kuiridhisha Kamati ya Bunge kwa ujumla kwa niaba ya Wananchi juu ya mwenendo wa Serikali na tija katika matumizi ya fedha za umma kwa mwaka wa fedha 2013/14 na 2014/15.

Mheshimiwa Spika, kwa mujibu wa Kifungu cha 117 (15) cha Kanuni za Kudumu za Bunge, Toleo la Mwaka 2016, NAOMBA KUWASILISHA TAARIFA HII.

.....
Mhe. Vedasto Edgar Mgombale Mwiru, Mb.,

MWENYEKITI

**KAMATI YA KUDUMU YA BUNGE YA
HESABU ZA SERIKALI ZA MITAA (LAAC)**

9 Novemba, 2016.

YALIYOMO

IKISIRI (ABSTRACT)	i
YALIYOMO	iv
SEHEMU YA KWANZA.....	1
1.0 MAELEZO YA JUMLA	1
1.1 Utangulizi.	1
1.2 Majukumu ya Kamati.	2
1.3 Muhtasari wa Matokeo ya Mahojiano baina ya Halmashauri na Kamati.	4
1.3.1 Maeneo yenye Matatizo Sugu ya Matumizi yasiyofaa ya Fedha za Umma;.....	4
1.3.2 Utekelezaji wa Mapendekezo yaliyotolewa na Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Hesabu za Serikali za Mitaa katika kipindi kilichopita.	6
1.4 Maoni ya Jumla kuhusu Matokeo ya Mahojiano baina ya Halmashauri na Kamati.	7
SEHEMU YA PILI	8
2.0 UCHAMBUZI WA MATOKEO YA UTEKELEZAJI.....	8
2.1 Maelezo ya Jumla kuhusu Uchambuzi;	8
2.2 Uchambuzi.	12
2.2.1 Manunuzi yasiyozingatia Sheria ya Manunuzi ya Umma ya Mwaka 2011.	12
2.2.2 Udhaifu katika usimamizi wa mikataba na utekelezaji wa miradi ya maendeleo. .	17
2.2.3 Kutotekeleza Maagizo ya Kamati na kutojibu Hoja za Ukaguzi.	22
2.2.4 Halmashauri kutokutenga Mchango wa Asilimia Kumi (10%) ya Mapato kutoka vyanzo vya ndani kwa Mfuko wa Maendeleo wa Wanawake na Vijana.	23
2.2.5 Kutokutenga na Kupeleka ruzuku ya asilimia ishirini (20%) kwa ajili ya Serikali za Mitaa na Vijiji.	26
2.2.6 Uzembe Katika Ukusanyaji wa Mapato kutoka vyanzo vya ndani.	28
2.2.7 Mfumo dhaifu wa udhibiti wa ndani (weak internal control system).	32
2.2.8 Wakuu wa Idara na Vitengo kukaimu nafasi zao bila kuthibitishwa kwa muda mrefu na baadhi ya wakuu wa idara kutokuwa na uwezo.	36
2.2.9 Fedha za utekelezaji wa miradi mbalimbali ya maendeleo kuchelewa kutolewa au kutotolewa kabisa na Hazina.	38
SEHEMU YA TATU	40
3.0 MAPENDEKEZO YA KAMATI	40
3.1 Maelezo ya jumla.	40
3.2 Mapendekezo.....	40
3.2.1 Manunuzi yasiyozingatia Sheria ya Manunuzi ya Umma.....	40
3.2.2 Udhaifu katika usimamizi wa mikataba na utekelezaji wa miradi ya maendeleo. .	41
3.2.3 Kutotekeleza Maagizo ya Kamati na kutojibu Hoja za Ukaguzi.	41
3.2.4 Halmashauri kutokutenga Mchango wa Asilimia Kumi (10%) ya Mapato kutoka vyanzo vya ndani kwa Mfuko wa Maendeleo wa Wanawake na Vijana.	42
3.2.5 Kutokutenga na Kupeleka ruzuku ya asilimia ishirini (20%) kwa ajili ya Serikali za Mitaa na Vijiji.	43
3.2.6 Uzembe katika kusimamia mfumo wa makusanyo ya ndani.....	43

3.2.7	Mfumo dhaifu wa udhibiti wa ndani (weak internal control system).	44
3.2.8	Wakuu wa Idara na Vitengo kukaimu Nafasi zao kwa muda mrefu bila kuthibitishwa.....	44
3.2.9	Fedha za utekelezaji wa miradi mbalimbali ya maendeleo kuchelewa kutolewa au kutotolewa kabisa na Hazina.	45
SEHEMU YA NNE		46
4.0	HITIMISHO.....	46
4.1	Shukurani.	46
4.2	HOJA.....	48

TAARIFA YA SHUGHULI ZA KAMATI YA KUDUMU YA BUNGE YA HESABU ZA SERIKALI ZA MITAA (LAAC) KWA MWAKA 2016

(Inatolewa chini ya Kanuni ya 117 (15) ya Kanuni za Kudumu za Bunge, Toleo la Januari, 2016)

SEHEMU YA KWANZA

1.0 MAELEZO YA JUMLA

1.1 Utangulizi.

Mheshimiwa Spika, Kwa Mujibu wa Kanuni ya 117 (15) ya Kanuni za Kudumu za Bunge, Toleo la Januari 2016, naomba kuwasilisha katika Bunge lako Tukufu, Taarifa yenye Maoni na Mapendekezo ya Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Hesabu za Serikali za Mitaa, kuhusu maeneo yenye matatizo sugu ya matumizi mabaya ya Fedha za Umma katika Serikali za Mitaa kwa mwaka wa fedha 2013/14 na 2014/15.

Mheshimiwa Spika, Taarifa hii imebeba matatizo sugu yaliyobainika katika taarifa ya Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali (CAG), kwa hesabu za serikali za mitaa, kwa mwaka wa fedha 2013/14 kwa kuwa kulingana na ratiba ya Uchaguzi Mkuu wa mwaka 2015 taarifa ya Kamati ya mwaka 2013/14 haikuwasilishwa katika Bunge lako tukufu.

Sehemu hii ya kwanza ya Taarifa ya Mwaka ya Kamati inaelezea Muundo na Majukumu ya Kamati, mifano ya matatizo sugu katika matumizi ya Fedha za Umma katika serikali za mitaa, kama yalivyoainishwa katika Taarifa ya Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali (CAG), na taswira ya namna Kamati ilivyotekeleza Majukumu yake.

Mheshimiwa Spika, Kwa kuwa katika kipindi cha mwaka 2016 Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Hesabu za Serikali za Mitaa (LAAC) ilipokea na kujadili

Taarifa ya Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali (CAG), kuhusu Ukaguzi wa Hesabu za Serikali za Mitaa kwa mwaka wa fedha ulioishia tarehe 30 Juni, 2014, na tarehe 30 Juni, 2015; naomba kulijulisha Bunge lako Tukufu kuwa, maelezo yanayotolewa katika Taarifa hii yanatokana na hesabu zilizokaguliwa, na kama zilivyowasilishwa katika Taarifa hizo za Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali kwa kipindi hicho.

1.2 Majukumu ya Kamati.

Mheshimiwa Spika, Msingi wa kazi za Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Hesabu za Serikali za Mitaa unatokana na taarifa ya hesabu, zilizokaguliwa, na Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali, ambapo Utekelezaji wa Majukumu ya Kamati unatokana na Majukumu ya Msingi yaliyo orodheshwa katika Nyongeza ya 8 sehemu ya 4 kifungu cha 15 (a)-(c) cha Kanuni za Kudumu za Bunge, Toleo la Januari 2016, ambayo kwa Kamati hii ni Hadidu za Rejea. Majukumu hayo ni kama ifuatavyo;

- a) Kushughulikia maeneo yenye matatizo sugu ya matumizi mabaya ya Fedha za Serikali za Mitaa yaliyoainishwa katika Taarifa ya Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali;**
- b) Kufuatilia utekelezaji wa Mapendekezo yaliyokwisha tolewa na Kamati ili kuondoa matatizo hayo; na**
- c) Kutoa Mapendekezo na ushauri kwa Serikali za Mitaa kuhusu matumizi mazuri ya fedha ili kuhakikisha kwamba tatizo la matumizi mabaya ya fedha linapungua katika Serikali za Mitaa.**

Mheshimiwa Spika, Zipo namna kuu tatu za kutekeleza Majukumu hayo ambazo ni;

1. Uchambuzi wa Taarifa ya Ukaguzi ya Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali ambapo kusudio ni kubaini maeneo yenye matumizi mabaya ya fedha za umma,

2. Kufanya mahojiano ya Mezani baina ya Kamati na Menejimenti za Halmashauri ili kupata ufafanuzi wa hoja mbalimbali na kutoa mapendekezo ya maboresho, na
3. Kamati kuzuru na kufanya Ukaguzi wa Matumizi ya fedha katika utekelezaji wa Miradi ya Maendeleo katika baadhi ya Halmashauri ili kujiridhisha na thamani ya fedha katika miradi hiyo (value for money).

Katika kujiridhisha na mwenendo wa matumizi ya fedha za serikali za mitaa kwa mwaka 2013/14 na 2014/15, Kamati ilifanya mahojiano ya mezani, yaani ana kwa ana, kwa kuziita menejimenti za Halmashauri mkoani Dar es salaam na Dodoma. Kutokana na ukosefu wa fedha Kamati ilishindwa kutembelea Halmashauri kwa ajili ya kufanya ukaguzi wa thamani ya fedha (value for money) katika miradi mbalimbali ya maendeleo iliyotekelezwa kwa kipindi hicho hata kama kulikuwa na umuhimu wa kufanya hivyo.

Katika kuziita Halmashauri kwa mahojiano, Kamati ilizingatia mambo yafuatayo;

1. Idadi ya Halmashauri zilizopewa Hati isiyoridhisha na Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali,
2. Halmashauri zilizoporomoka kutoka kwenye Hati inayoridhisha hadi Hati yenye shaka,
3. Halmashauri zilizofanyiwa Ukaguzi Maalumu mwaka 2012,
4. Halmashauri zenye dosari kubwa katika taarifa zake za fedha, na
5. Halmashauri mpya zilizoanzishwa ambazo taarifa zake zina dosari kubwa na hazijawahi kuitwa mbele ya Kamati kwa mahojiano.

Mheshimiwa Spika, Kamati ilifanya mahojiano na Halmashauri 30 kati ya Halmashauri 163 zilizokaguliwa na Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali (CAG) katika mwaka wa fedha 2013/14 na katika mwaka wa fedha 2014/15 Kamati ilifanya mahojiano na Halmashauri 36 kati ya Halmashauri 164

zilizokaguliwa na Mdhibili na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali (CAG) .
Hivyo taarifa hii imetokana na mahojiano ya jumla ya Halmashauri 66.

1.3 Muhtasari wa Matokeo ya Mahojiano baina ya Halmashauri na Kamati.

Mheshimiwa Spika, Shughuli za Kamati kwa mwaka 2016 zililenga kushughulikia;

1. Maeneo yenye matatizo sugu ya matumizi mabaya ya fedha za umma,
2. Kufuatilia utekelezaji wa mapendekezo na ushauri yaliyotolewa na Kamati,
3. Kufuatilia hoja za ukaguzi zilizotolewa na CAG, na
4. Kutoa maoni na mapendekezo katika uboreshaji wa matumizi ya fedha katika serikali za mitaa.

Mheshimiwa Spika, Awali naomba kulijulisha Bunge lako Tukufu kwa muhtasari matokeo ya shughuli za Kamati wa mwaka 2016 kama ifuatavyo:-

1.3.1 Maeneo yenye Matatizo Sugu ya Matumizi yasiyofaa ya Fedha za Umma;

Mheshimiwa Spika, Matatizo Sugu ya Matumizi ya Fedha za Serikali za Mitaa ni mkusanyiko wa mwenendo usioridhisha unaojirudia katika matumizi ya fedha na ambao hauzingatii Sheria, Kanuni na Taratibu Bora za Matumizi ya Fedha za Umma na ambao kimsingi hauna tija.

Ifuatayo ni mifano ya maeneo yenye matatizo sugu ya matumizi ya fedha za serikali za mitaa yaliyobainishwa katika Taarifa ya Mdhibili na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali kwa mwaka wa fedha 2013/14 na mwaka 2014/15:

- d) Manunuzi yasiyozingatia Sheria ya Manunuzi ya Umma ya mwaka 2011,
- e) Usimamizi mbovu wa utekelezaji wa Miradi ya Maendeleo unaopelekea kuwepo kwa Miradi ya Maendeleo isiyo kamilika kwa muda mrefu,

miradi inayokamilika lakini haitumiki kama ilivyokusudiwa, na baadhi ya miradi kukamilika ikiwa katika ubora wa hali ya chini kinyume na matakwa ya mkataba. Mfano wa baadhi ya miradi hiyo ni:

- i. Mradi wa maji katika kijiji cha Kayenze, Jijini Mwanza, wenye thamani ya Shilingi. 618,704,554 ambao haukutekelezwa,
- ii. Mradi wa Maendeleo wa Shule za Sekondari (SEDP) katika ujenzi wa Bweni wenye thamani ya Shilingi Milioni 94.2 katika kijiji cha Ndongosi, na Shilingi Milioni 100.13 katika kijiji cha Ruanda Hamlashauri ya Wilaya ya Mbinga ambao haukukamilika,
- iii. Mradi wa Maji (WSDP) wenye thamani ya Shilingi Milioni 549.8 katika Halmashauri ya Manispaa ya Kigoma/Ujiji ambao haukukamilika kama ilivyotegemewa,
- iv. Katika mfuko wa LGCDG, Katika Halmashauri ya Wilaya ya Kwimba, miradi yenye thamani ya Shilingi Milioni 182.5 ilikamilika lakini haikuwa ikitumika,
- v. Mradi wa Mfuko wa Afya ya Jamii (CHF) katika Halmashauri ya Wilaya ya Singida ulitumia kiasi cha Shilingi Milioni 133 nje ya shughuli za mradi.

Mheshimiwa Spika, Maeneo mengine yenye matatizo sugu ni pamoja na:-

- a) Baadhi ya Halmashauri kutochangia kabisa na nyingine kutochangia kikamilifu na kwa wakati asilimia kumi (10%) ya fedha kutoka katika mapato ya vyanzo vya ndani (own sources revenue) kwa ajili ya Mfuko wa Maendeleo wa Wanawake na Vijana,
- b) Kutotekeleza Mapendekezo ya Kamati kwa kipindi cha nyuma na kutojibu Hoja za Ukaguzi za Mdhhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali kwa wakati,

- c) Baadhi ya Halmashauri kutokupeleka kabisa na nyingine kutopeleka kikamilifu asilimia ishirini (20%) ya ruzuku inayopokelewa kutoka Serikali Kuu kwa ajili ya Mamlaka za Chini (Vijiji na Serikali za Mitaa);
- d) Uzembe katika ukusanyaji wa Mapato ya Ndani ya Halmashauri na upotevu usio na maelezo ya kuridhisha wa Vitabu vya Wazi vya kukusanyia mapato;
- e) Fedha za utekelezaji wa miradi ya maendeleo kuchelewa kutolewa na Hazina au kutotolewa kabisa;
- f) Mfumo dhaifu wa udhibiti wa ndani (weak internal control system);
- g) Watumishi kukaimu Nafasi zao bila kuthibitishwa kwa muda mrefu; na
- h) Kubadili matumizi ya fedha kinyume na bajeti kwa kutumia kivuli cha maagizo kutoka ngazi za juu.

1.3.2 Utekelezaji wa Mapendekezo yaliyotolewa na Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Hesabu za Serikali za Mitaa katika kipindi kilichopita.

Mheshimiwa Spika, Ili kujiridhisha na utekelezaji wa mapendekezo yaliyotolewa kipindi kilichopita, Kamati ilipitia taarifa ya ukaguzi ya CAG ili kufuatilia utekelezaji wa mapendekezo yaliyotolewa na Kamati, kufuatilia hoja za ukaguzi zilizotolewa na CAG, na kutoa maoni na mapendekezo katika uboreshaji wa matumizi ya fedha katika Serikali za Mitaa.

Matokeo ya shughuli hiyo kwa ujumla yalionesha kuwa pamekuwa na udhaifu mkubwa katika kujibu hoja za ukaguzi na kutekeleza mapendekezo ya Kamati. Maoni ya Kamati hulenga kufanya maboresho katika matumizi ya fedha za umma, hata hivyo ni Halmashauri chache tu zilitekeleza maoni hayo kwa zaidi ya asilimia 50.

1.4 Maoni ya Jumla kuhusu Matokeo ya Mahojiano baina ya Halmashauri na Kamati.

Mheshimiwa Spika, Kutokana na matokeo hayo, kwa ujumla Kamati imebaini kuwa Halmashauri hazitoi kipaumbele katika utekelezaji wa maoni yanayotolewa kwa kuwa:

- Kamati hukutana na Halmashauri moja baada ya kipindi kirefu,
- Kamati kukosa nguvu ya kushtaki pale inapobaini ubadhirifu katika matumizi ya fedha za umma, na
- Kamati kufungwa katika kutoa mapendekezo na maoni tu.

SEHEMU YA PILI

2.0 UCHAMBUZI WA MATOKEO YA UTEKELEZAJI

2.1 Maelezo ya Jumla kuhusu Uchambuzi;

Mheshimiwa Spika, Katika Mwaka wa Fedha 2013/14 jumla ya Halmashauri 163 zilikaguliwa na Mdhhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali na kupatiwa Hati ya Ukaguzi (Audit Opinion) aidha katika mwaka wa fedha 2014/15 jumla ya Halmashauri 164 zilikaguliwa na kupatiwa Hati ya Ukaguzi (Audit Opinion) kulingana matokeo ya ukaguzi huo.

Taarifa ya CAG kwa mwaka wa fedha 2014/15 imeonesha kuwa Hati Zinazo ridhisha zimepungua kutoka 150 katika mwaka 2013/14 hadi kufikia hati 47 katika mwaka 2014/15. Idadi hiyo imepungua kwa asilimia 68. Hiki ni kiwango kikubwa cha upungufu. Kamati imebaini kwamba upungufu huo umesababishwa na Halmashauri kutothaminisha mali za kudumu kama vile ardhi, majengo na mitambo kwa mujibu wa Kanuni za Kimataifa za Uhasibu kwa Sekta za Umma (IPSAS 17).

Mheshimwa Spika, Hati zenye Shaka zimeongezeka kutoka 13 katika mwaka 2013/14 hadi kufikia hati 113 katika mwaka wa fedha 2014/15. Ongezeko hilo ni sawa asilimia 88.5 kutokana Halmashauri kutozingatia ushauri na mapendekezo yanayotolewa na CAG wakati wa ukaguzi na Halmashauri kutothaminisha mali za kudumu kama vile ardhi, majengo na mitambo kwa mujibu wa Kanuni za Kimataifa za Uhasibu kwa Sekta za Umma (IPSAS 17).

Hali hiyo ya kupungua kwa hati zinazoridhisha na kuongezeka kwa hati zenye shaka, kwa miaka minne, inaonekana katika kielelezo namba 1.

Kielelezo Namba 1:

Idadi na aina ya hati zilizotolewa na CAG kwa miaka minne

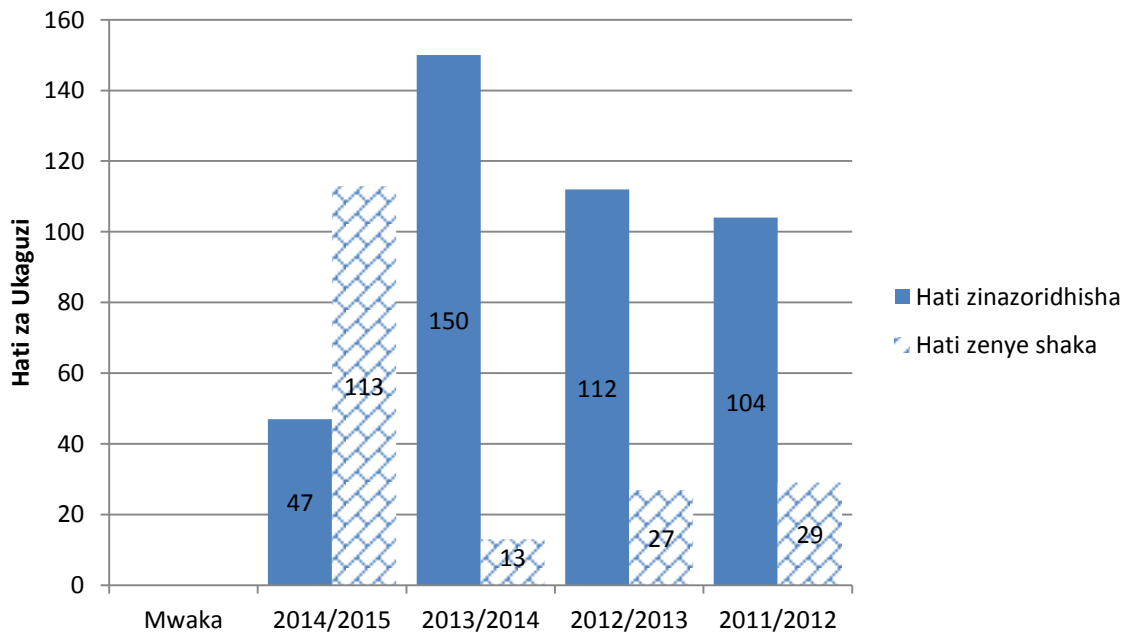
Mwaka	Hati Zinazoridhisha	Hati Zenye Shaka	Hati Zisizoridhisha	Hati Mbaya
2014/2015	47	113	3	1
2013/2014	150	13	0	0
2012/2013	112	27	1	0
2011/2012	104	29	1	1

Chanzo:

Ripoti ya Mwaka ya Mdhhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali Kuhusu Taarifa ya Fedha ya Serikali za Mitaa kwa Mwaka unaoishia tarehe 30 Juni 2015.

Mheshimiwa Spika, Ili kulinganisha mwenendo wa idadi ya Hati Zinazoridhisha na Hati zenye Shaka kuanzia mwaka 2011/12 hadi mwaka 2014/15 takwimu hizo zinaonekana katika kielelezo namba 2.

Kielelezo Namba 2: Mwenendo wa aina ya hati za ukaguzi zilizotolewa kuanzia mwaka 2011/12 hadi 2014/15

Chanzo: *Kielelezo Namba 1.*

Mheshimiwa Spika, Katika mahojiano na Halmashauri 30 kwa mwaka wa fedha 2013/14 Halmashauri 8 zilikuwa na mapungufu makubwa na dosari nyingi za hesabu katika taarifa zake na hivyo zilirudishwa ili ziandae upya taarifa zake za utekelezaji. Halmashauri hizo zilitakiwa kurekebisha taarifa katika masuala yafuatayo:

- i. Miradi ya Maendeleo,
- ii. Maagizo ya Kamati kwa kipindi kilichopita, na
- iii. Majibu ya hoja za Mdhambi na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali.

Halmashauri hizo ni: **H/W Gairo, H/M Kigoma/Ujiji, H/W Kasulu, H/W Mbulu, H/W Kiteto, H/W Kalambo, H/W Longido** na **H/W Kwimba**.

Mheshimiwa Spika, Napenda kulijulisha Bunge lako Tukufu kwamba Halmashauri hizi katika mahojiano yaliyofanyika mwezi Agosti, 2016 zilitekeleza maagizo ya Kamati na hivyo Kamati kuridhika na hatua zilizochukuliwa.

Katika mwaka wa fedha 2014/15 Kamati ilifanya mahojiano na Halmashauri 36 ambapo Halmashauri 7 zilirudishwa kufuatia kubainika kwa matatizo mbalimbali katika taarifa zake.

Mheshimiwa Spika, Kielelezo namba 3 kinaonesha Halmashauri hizo pamoja na sababu za Kamati kuzirudisha.

Kielelezo Namba 3:

Baadhi ya Halmashauri zilizorudishwa

Na	Halmashauri	Sababu zilizopelekea Halmashauri kurudishwa
1	H/W Itilima	Ubadhirifu uliokithiri wa fedha za umma na kutokujibu hoja nyingi za ukaguzi - Halmashauri hii ilikuwa na

Na	Halmashauri	Sababu zilizopelekea Halmashauri kurudishwa
		hoja 69 za ukaguzi kwa mwaka 2014/15 lakini ilijibu hoja 18 tu sawa na asilimia 26 na kuacha hoja 51 sawa na asilimia 74 bila majibu.
2	H/W Nyasa	Kitabu cha LAAC kilichowasilishwa mbele ya Kamati kwa mahojiano kilikuwa ni tofauti na kile kilichowasilishwa awali kwa CAG kwa mapitio.
3	H/W Hanang'	Hoja nyingi za ukaguzi hazikuoneshwa katika kitabu cha LAAC hivyo Kamati kushindwa kujua undani wa hoja hizo na kudhibitiwa mawanda ya kuhoji (limited scope).
4	H/W Korogwe	Hoja za ukaguzi zilizojiibiwa hazikuwa zimehakikiwa na CAG na hivyo Kamati kutokuwa na uwezo wa kuhoji kwa mujibu wa Kanuni ya 15 na 16 ya sehemu ya 4 ya nyongeza ya 8 ya Kanuni za Kudumu za Bunge toleo la Januari, 2016. Kati ya hoja 78 za ukaguzi kwa mwaka 2014/15 ni hoja 4 tu ndizo zilijibiwa na kuhakikiwa na hivyo kuwa sehemu ya taarifa ya Halmashauri).
5	H/W Ngara	Hoja nyingi za CAG hazikuwa na majibu.
6	H/W Hai	Hoja nyingi za CAG hazikuwa na majibu.
7	H/W Rombo	Hoja nyingi za CAG hazikuwa na majibu.

Chanzo: Matokeo ya uchambuzi wa taarifa za Halmashauri husika zilizowasilishwa kwenye Kamati.

2.2 Uchambuzi.

Mheshimiwa Spika, Kufuatia vigezo na mambo ya msingi niliyoyataja hapo awali, Uchambuzi wa Taarifa ya Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali ulibainisha mambo yafuatayo:-

2.2.1 Manunuzi yasiyozingatia Sheria ya Manunuzi ya Umma ya Mwaka 2011.

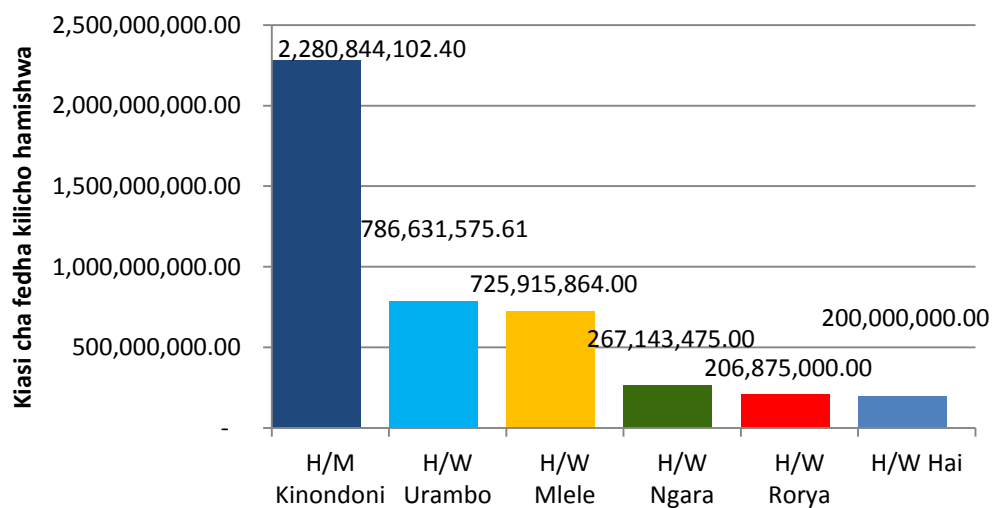
Mheshimiwa Spika, Katika baadhi ya Halmashauri ilibainika kwamba baadhi ya manunuzi ya bidhaa na huduma yamefanyika nje ya bajeti ya mwaka husika. Katika Halmashauri nyingine hapakuwa na kamati za ukaguzi wa manunuzi hivyo kutohibitisha kwa ubora na idadi kulingana na thamani ya fedha (value for money). Mfano Halmashauri ya Wilaya ya Kaliua Mkoani Tabora, katika ujenzi wa Ofisi ya Mkurugenzi na Kituo cha Afya.

Mheshimiwa Spika, Kamati ilibaini matumizi makubwa na yasiyofuata taratibu za fedha katika ujenzi wa Maabara kwa Shule za Sekondari kufuatia agizo la serikali lililolenga kuboresha mazingira ya kujifunza na kufundisha katika masomo ya Sayansi.

Maagizo haya ni mazuri, hata hivyo Halmashauri hazikuwa na utaratibu maalum wa kutafuta fedha za kugharamia ujenzi huo, badala yake zilitumika fedha kutoka kasma mbalimbali, bila kufuata utaratibu wa kuhamisha fedha ili kutekeleza agizo hilo, na hivyo kuathiri moja kwa moja shughuli zilizopangwa kutekelezwa katika Mpango wa Bajeti. Kwa mfano, Halmashauri nyingi zilibainika kuhamisha fedha kutoka katika kasma ya ruzuku za kujenga uwezo wa serikali za mitaa (LGCDG) bila idhini ya Mlipaji Mkuu wa Serikali. Kamati inashauri Halmashauri kuhakikisha kwamba Maagizo kutoka ngazi za juu yanatekelezwa kwa kufuata Sheria, Kanuni na Taratibu za Fedha.

Mheshimiwa Spika, Kielelezo Namba 4 kinaonesha jinsi fedha zilivyohamishwa kutoka katika akaunti ya ruzuku za kujenga uwezo wa serikali za mitaa (LGCDG) kwa baadhi ya Halmashauri na kuelekezwa katika ujenzi wa maabara kwa shule za sekondari.

Kielelezo Namba 4: Mifano ya Halmashauri zilizohamisha fedha kutoka katika akaunti ya LGCDG na kupeleka katika ujenzi wa maabara kwa mwaka wa fedha 2014/15

Chanzo: Matokeo ya uchambuzi wa taarifa za Halmashauri husika zilizowasilishwa kwenye Kamati.

Mheshimiwa Spika, Kutoka katika kielelezo namba 4 hapo juu, Halmashauri ya Manispaa ya Kinondoni inaonekana kuhamisha kiasi kikubwa cha fedha ukilinganisha na Halmashauri ya Wilaya ya Hai. Kamati inatoa rai kwamba ukubwa wa Halmashauri (kuwepo na idadi kubwa ya shule za sekondari) au udogo wake (kuwepo na idadi ndogo ya shule za sekondari) hauwezi kutoa fursa ya uhamishaji wa fedha bila idhini ya Mlipaji Mkuu wa Serikali.

Mheshimiwa Spika, Katika Halmashauri nyingine palibainika:

- i. Kufanyika manunuzi kwa fedha taslimu kinyume na Sheria ya Manunuzi ya Umma, **H/W Nsimbo,**

- ii. Manunuzi kufanyika bila idhini ya Bodi ya Zabuni, **H/W Kaliua,**
- iii. Fedha kulipwa kwa manunuzi ambayo hayakufanyika (manunuzi hewa) mfano **H/Jiji Mwanza,**
- iv. Manunuzi kufanyika bila stakabadhi za kielektroniki (matumizi ya EFD). **H/W Mufindi,**
- v. Manunuzi kufanyika kwa kutumia Wazabuni wasio idhinishwa na Halmashauri. **H/W Nachingwea,**
- vi. Utekelezaji wa shughuli za Miradi ambayo haipo kwenye Mpango wa Manunuzi wa Mwaka. **H/W Tunduru,**
- vii. Hazina kutoa fedha zaidi ya bajeti kwa Halmashauri. **H/W Mpanda.**

Mheshimiwa Spika, Katika mwaka wa fedha 2014/15 utekelezaji wa miradi mbalimbali katika Mfuko wa Barabara (Road Fund) katika Halmashauri ya Manispaa ya Iringa, malipo yenye thamani ya Shilingi Bilioni 1.1, yalifanyika kwa Wakandarasi bila kuwa na Hati ya Madai (Tax Invoice). Malipo haya yalifanyika kwa kutumia Cheti cha Madai (Claim Certificate) kutoka kwa Wakandarasi hao. Kimsingi malipo hayo hayakufuata taratibu za fedha.

Katika Halmashauri ya Wilaya ya Tandahimba, Kamati ya Tathmini iliwaondoa wazabuni waliokuwa na bei ya chini (lowest evaluated bidder) na kusababisha gharama ya ziada ya Shilingi Milioni 106.4 ambayo ingeweza kuepukika. Hii ni kinyume na Kanuni ya 85(1) C ya Kanuni za Manunuzi ya Umma, za Mwaka 2013.

Maoni ya Kamati ni kuwa gharama za ujenzi wa maabara katika shule za sekondari zilikuwa ni kubwa na taratibu za fedha hazikufuatwa kikamilifu. Je, Serikali imefanya ukaguzi wa kina kuhusu matumizi hayo?

Mfano mwingine wa manunuzi yasiyozingatia Sheria, Kanuni na Taratibu za Fedha ni katika mwaka wa fedha 2013/14 ambapo Halmashauri ya Jiji la Mwanza ilifanya manunuzi ya Nyasi Bandia zenye thamani ya Shilingi Milioni 192.3, kutoka Shirikisho la Mpira wa Miguu Duniani (FIFA), kwa ajili ya ukarabati wa Uwanja wa Mpira wa Nyamagana lakini hapakuwa na nyaraka za uthibitisho wa manunuzi hayo na nyasi hizo hazikupokelewa.

Hoja ya Kamati ni Kwamba manunuzi haya ni mlolongo wa ufujaji wa fedha za Serikali za Mitaa na hayana tija kwa kuwa hayakufuata taratibu na sheria zilizopo. Kwa kuwa manunuzi haya yalifanyika kwa kutumia fedha za umma na hakuna uthibitisho wa manunuzi hayo, Je fedha hizo zimekwenda wapi? Nini tamko la Serikali katika suala hili? Mheshimiwa Spika,

Kamati inaitaka serikali kuhakikisha kuwa ukaguzi maalum wa Mdhhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali (CAG) anafanya ukaguzi maalum katika Halmashauri zifuatazo baada ya kubainika kukiuka kwa kiasi kikubwa sheria, kanuni na taratibu za fedha katika kufanya manunuzi ya vifaa na huduma na kuwa na dosari nyingi katika taarifa zake:

Halmashauri ya Mji Tunduma.

Katika Halmashauri hii palibainika:

- i. Mfumo dhaifu wa udhibiti wa ndani (weak internal control system) uliosababisha matumizi mengi kutofuata Sheria, Kanuni na Taratibu za matumizi ya fedha,
- ii. Hapakuwa na taarifa ya Matumizi ya fedha za miradi ya maendeleo kuanzia mwaka wa fedha 2010/11 hadi 2014/2015, na
- iii. Fedha za posho ya vikao zililipwa juu ya kiwango (excessive payment) kiasi cha Shilingi. 288,092,300.00 kwa mwaka wa fedha 2014/15.

Halmashauri ya Manispaa ya Iringa.

Katika Halmashauri hii palibainika:

- i. Fedha za malipo madogo madogo (petty cash) kiasi cha Shilingi. 203,561,738 zilitumika juu ya kiwango (beyond petty cash limit) kwa mwaka wa fedha 2014/15, na
- ii. Fedha zilizotumika katika ujenzi wa machinjio ya Ngelewala na fedha zilizotumika katika kumalizia ujenzi wa machinjio hayo zilizotolewa na mbia katika mradi huo kiasi cha Shilingi Bilioni 1.2, na taratibu zilizotumika kumpata mbia huyo hazikuwa wazi.

Halmashauri ya Wilaya ya Sengerema.

Katika Halmashauri hii palibainika:

- i. Mfumo dhaifu wa ukusanyaji wa mapato ya ndani (internal revenue collection system), na kutofuata taratibu za fedha katika kutunza makusanyo ikiwa ni pamoja na kupeleka makusanyo benki kwa wakati. Makusanyo kiasi cha Shilingi Milioni 103.7 hayakupelekwa benki kinyume na sheria, kanuni na taratibu za fedha,
- ii. Hundi yenye thamani ya Shilingi Milioni 12.1 ilipokelewa na haikupelekwa benki kwa muda mrefu,
- iii. Maduhuli yenye thamani ya Shilingi 74.9 hayakukusanywa kutoka kwa mawakala wa mapato hadi kufikia tarehe 30 Juni, 2016,
- iv. Fedha za madai ya walimu Shilingi Milioni 15.8 hazikulipwa kwa walimu badala yake zilitumika katika matumizi mengine, na
- v. Hadi kufikia tarehe 30 Juni, 2016 Mradi wa ujenzi wa mabomba ya maji wenye thamani ya Shilingi Bilioni 1.8 haukukamilika.

Halmashauri ya Wilaya ya Kaliua.

Katika Halmashauri hii palibainika:

Taratibu zilizotumika katika kumpata Mkandarasi Saram Company Ltd katika zabuni za ujenzi wa ofisi ya Mkurugenzi Shilingi Milioni 868 na kituo cha Afya Shilingi Milioni 349 na utekelezaji wa miradi hazikuwa wazi na hapakuwa na tathmini ya hasara iliyopatikana baada ya kuvunja mkataba.

Kadhalika, Halmashauri za Majiji yafuatayo zifanyiwe ukaguzi maalum kama ifuatavyo:

Halmashauri ya Jiji la Mbeya.

Kamati inasisitiza agizo la ukaguzi maalum lililotolewa na Waziri Mkuu katika ujenzi wa soko la Mwanjelwa, Mkoani Mbeya litekelezwe.

Halmashauri ya Jiji la Dar es salaam.

Kusisitiza Ukaguzi maalum ufanyike katika gharama zilizotumika katika mradi wa kiwanda cha nyama (EAMEATCO LTD) kama Ofisi ya Rais TAMISEMI ilivyoagiza tarehe 2 Februari, 2015.

2.2.2 Udhaifu katika usimamizi wa mikataba na utekelezaji wa miradi ya maendeleo.

Mheshimiwa Spika, Ili kuongeza kasi ya maendeleo katika Halmashauri zetu ipo mikataba ya miradi mbalimbali kati ya Halmashauri na Wadau mbalimbali inayohusu ujenzi wa maabara, ujenzi wa barabara, ujenzi wa madarasa, ujenzi wa madaraja, miradi ya maji, na ujenzi wa nyumba za wafanyakazi. Aidha, ipo baadhi ya miradi ya uwekezaji baina ya Wadau na Halmashauri katika rasilimali za Halmashauri kama vile ardhi, majengo na viwanda.

Mheshimiwa Spika, Kamati imebaini udhaifu wa watendaji wa baadhi ya Halmashauri nchini unaosababisha:

- Miradi kuchelewa kukamilika,
- Miradi kukamilika ikiwa na kiwango cha chini,
- Fedha za miradi kutumika kwa shughuli nyingine,
- Miradi kukamilika lakini ikabaki haitumiki, na
- Halmashauri kufunga mwaka wa fedha zikiwa na bakaa kubwa.

Mheshimiwa Spika, Baadhi ya mifano katika mwaka 2014/15 ni ujenzi wa Stendi ya Basi Mhuze katika Halmashauri ya Wilaya ya Kishapu Mkoani Shinyanga wenye thamani ya Shilingi Milioni 273 ambao haukukamilika kwa wakati. Kadhalika, katika Halmashauri hiyo mradi wa Jengo la OPD Ng'wang'halanga ulikamilika lakini jengo halikuwa likitumika. Sababu za kutotumika kwa jengo hilo zilielezwa kuwa ni kutokuwepo na Choo cha Nyumba ya Daktari. Kamati iliona jambo hili halina mantiki wala hoja yeyote ukilinganisha gharama za mradi, na gharama za ujenzi wa Choo. Kadhalika, ujenzi wa Maabara katika Shule za Sekondari katika Halmashauri ya Wilaya ya Kishapu wenye thamani ya Shilingi Bilioni 1.43 ulishindwa kukamilika hadi kufikia tarehe 30 Juni, 2015.

Mheshimiwa Spika, Kumekuwepo na kiasi kikubwa kinachobaki kama bakaa ambacho hakitumiki katika utekelezaji wa miradi ya maendeleo hadi kufikia mwishoni mwa mwaka wa fedha husika. Kawaida, utekelezaji wa miradi ya maendeleo huenda sambamba na muda na mtiririko wa fedha kwa kila hatua. Kutokamilika kwa utekelezaji wa miradi kunatoa picha ya uzembe wa Halmashauri katika usimamizi. Kwa mfano; Hadi kufikia tarehe 30 Juni, 2015 Halmashauri ya Jiji la Mbeya, ilikuwa na bakaa ya Shilingi Bilioni 1.1, ambayo haikuwa imetumika katika kasma ya ruzuku ya kujenga uwezo wa serikali za mitaa (LGCDG). Vilevile katika Halmashauri ya Manispaa ya Kinondoni kiasi cha

Shilingi Milioni 380 kilichopelekwa katika serikali za mitaa hazikutumika katika utekelezaji wa miradi ya maendeleo.

Mheshimiwa Spika, Naomba sasa nitumie fursa hii kutoa maelezo mafupi kuhusu mradi wa Shirika la Usafirishaji Dar es salaam (UDA).

Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Hesabu za Serikali za Mitaa (LAAC) ilifanya kikao cha pamoja na Msajili wa Hazina, Mwanasheria Mkuu wa Serikali, Waziri wa Nchi Ofisi ya Rais-TAMISEMI na Menejimenti ya Halmashauri ya Jiji la Dar es salaam tarehe 28 Oktoba, 2016 kwa lengo la kujua hatma ya mradi na Shirika hilo na usalama wa hisa 7,880,303 zisizotolewa (unallotted shares).

Kamati ilijulishwa kuwa Serikali ilizuia mchakato wa uuzwaji wa hisa zisizotolewa (unallotted shares) uliokuwa ukitaka kufanywa na kampuni ya Simon Group Ltd ambayo ni mbia mwenza wa Halmashauri ya Jiji la Dar es salaam katika Shirika la Usafiri Dar es salaam (UDA).

Mheshimiwa Spika, Kwa kuwa nia ya Kamati ni kuhakikisha kuwa Halmashauri ya Jiji la Dar es salaam inaendelea kuwa mwanahisa, na kwamba hisa zisizotolewa ziko chini ya Msajili wa Hazina, Nyaraka zifuatazo zimeombwa kutoka kwa Msajili wa Hazina ili Kamati iweze kuzipitia na kutoa mapendekezo na ushauri kwa Serikali:

1. Memorandum of Association na Articles of Association ya UDA, na
2. Cheti cha Umiliki wa Hisa zisizotolewa (Certificate of owning unallotted shares) ili kujiridhisha na usalama wa hisa hizo.

Mheshimiwa Spika, Kamati inafuatilia kwa karibu suala hili na italiweka katika taarifa yake katika kipindi kijacho.

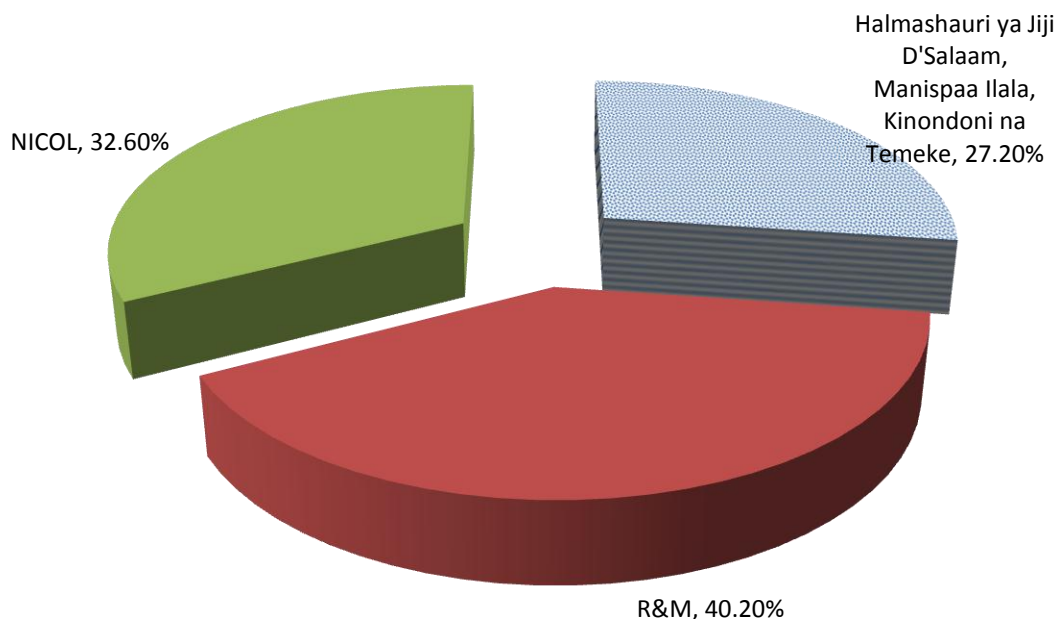
Mheshimiwa Spika, Kamati pia ilifanya mahojiano na Halmashauri ya Jiji la Dar es salaam kuhusu uwekezaji katika Mradi wa Machinjio ya kisasa. Mnamo mwaka

2004 Halmashauri ya Jiji la Dar es salaam ilianzisha kampuni ya nyama (East Africa Meat Company Limited – EAMEATCO LTD) iliyokusudia kujenga machinjio ya kisasa katika kiwanja cha Kiltex – Gongo la Mboto chenye ekari 63; kiwanja ambacho kilinunuliwa Mwaka 1997 na iliyokuwa Tume ya Jiji la Dar es salaam.

Mheshimiwa Spika, Kampuni hiyo ya nyama (EAMEATCO LTD) ilizishirikisha Halmashauri za Manispaa za Ilala, Temeke na Kinondoni kama Wabia, na baadaye walikaribishwa Wabia wengine ambao ni Kampuni ya Rheinhold & Mahla (Malaysia) Sdn Bhd au kwa kifupi R&M na Kampuni ya Uwekezaji ya Taifa, NICOL. Kampuni ya nyama ilikuwa na hisa 7,600 ambapo jumla ya thamani ya hisa katika uwekezaji huu ilikuwa ni Jiji na Manispaa zake Dola za Marekani Milioni 2.5, R&M Dola za Marekani Milioni 3.7 na NICOL Dola za Marekani Milioni 3. Mgawanyo wa hisa ni kama inavyoonekana katika kielelezo namba 5.

Kielelezo Namba 5:

Mgawanyo wa hisa katika mradi wa machinjio ya kisasa.

Chanzo: Matokeo ya uchambuzi wa taarifa za Halmashauri husika zilizowasilishwa kwenye Kamati.

Mheshimiwa Spika, Mnamo mwaka 2005, Ndg. Benjamini T. Chipazi aliteuliwa na kupewa mkataba wa miaka miwili (2) kuwa meneja wa mradi akiwa Mtaalam kutoka Tume ya Nyama nchini Botswana.

Wanahisa walitakiwa kulipia hisa zao ili ipatikane fedha ya kuanza ujenzi wa machinjio, lakini hadi kufikia mwezi Juni 2009 palikuwa na jumla ya Dola za Marekani 2,005,083 tu sawa na asilimia 21.8 zilizokuwa zimepatikana, huku Halmashauri ya Jiji la Dar es salaam ikiwa imelipa fedha zake zote wakati mbia R&M akiwa hajalipa kitu.

Mheshimiwa Spika, Fedha zilizokusanywa hadi kufikia tarehe 18 Juni, 2010 zilikuwa ni Shilingi 1,771,084,595 na matumizi yakiwa ni Shilingi 1,771,032,781 na hivyo kuacha bakaa ya Shilingi 51,814. Maoni ya Kamati ni kuwa matumizi hayo hayakuwa na tija kwa kuwa fedha zote zilitumika kulipa stahili za Meneja, kugharamia mikutano na matumizi mengine ya kawaida.

Mheshimiwa Spika, Meneja alilipwa mshahara wa jumla ya Shilingi. 532,237,414 sawa na asilimia 30 ya fedha zote zilizokusanywa, huku akilipiwa nyumba ya kuishi jumla ya Shilingi Milioni 40.7, vifaa vya ofisi na samani za nyumbani Shilingi Milioni 10.5 na kibali cha Meneja cha kufanya kazi nchini Shilingi Milioni 2.3. Aidha, palikuwa na malipo mengine makubwa kama vile gharama za upembuzi yakinifu Shilingi Milioni 240 na gharama za kusafiri na likizo Shilingi Milioni 197.9.

Mheshimiwa Spika, Napenda kueleza kwa masikitiko makubwa kwamba mradi huu haukutekelezwa ingawa fedha zote zilitumika. Hii ndio ilikuwa sababu ya Kamati kuhoji matumizi yake katika Taarifa yake kwa Mwaka wa Fedha 2012/13. Kwa kuwa mali pekee iliyobaki katika mradi huo wa machinjio ya kisasa ni ardhi, Kamati inaishauri Serikali kuhakikisha inasimamia ardhi hiyo kwa manufaa ya wabia wote.

Hoja ya Kamati ni kwamba, miradi ya maendeleo inapaswa kusimamiwa kwa ukaribu ili iweze kukamilika kwa wakati na kutumika kama ilivyokusudiwa. Nini tamko la Serikali katika suala hili?

2.2.3 Kutotekeleza Maagizo ya Kamati na kutojibu Hoja za Ukaguzi.

Mheshimiwa Spika, Taarifa ya Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali inaonyesha kuwa, hadi kufikia tarehe 30 Juni 2014 Kamati ilikuwa imetoa maagizo 1,146 kwa Halmashauri zilizofika mbele yake, lakini ni maagizo 536 tu, sawa na asilimia 47%, ndiyo yaliyokuwa yametokelezwa kikamilifu. Kadhalika, jumla ya hoja za Ukaguzi zilizotolewa zilikuwa 7,474 lakini zilizojihiwa kwa ukamilifu ni hoja 3,217 tu sawa na asilimia 43%.

Mheshimiwa Spika, Katika mwaka wa fedha 2014/15 Halmashauri ya Wilaya ya Tunduru, ilikuwa na Hoja 49 za Ukaguzi ambapo ilijibu Hoja 14 tu (sawa na asilimia 28) na kubakiza Hoja 35 (sawa na asilimia 72) ambazo hazikuwa na majibu. Aidha Halmashauri ya Wilaya ya Nyasa ilikuwa na Hoja 63 ambapo ilijibu Hoja 17 (sawa na asilimia 27) tu na kubakiza Hoja 46 (sawa na asilimia 54) ambazo hazikuwa na majibu, Halmashauri ya Manispaa Shinyanga ilikuwa na Hoja 58 ambapo ilijibu Hoja 11 tu (sawa na asilimia 19) na kubakiza Hoja 47 (sawa na asilimia 81) ambazo hazikuwa na majibu, na Halmashauri ya Jiji Mbeya ilikuwa na Hoja za Ukaguzi 78 lakini ilijibu Hoja 20 tu (sawa na asilimia 22) na kubakiza Hoja 72 (sawa na asilimia 78) ambazo hazikuwa na majibu.

Mheshimiwa Spika, Imekuwa ni kawaida sasa kwa Halmashauri kutekeleza kwa mazoea, kutekeleza kwa kuchelewa, na kutotekeleza kabisa maagizo ya Kamati yako tukufu ya LAAC. Hoja za Ukaguzi za Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali (CAG) hazijibiwi kwa wakati na kwa ukamilifu. Kwa ujumla Halmashauri nyingi katika mwaka 2013/14 na 2014/15 zilibaki na idadi kubwa ya Maagizo yasiyotekelezeka na Hoja za Ukaguzi zisizojihiwa. Kamati imejiridhisha kuwa Halmashauri zinapuuzia kutekeleza maagizo hayo. Maoni ya Kamati ni kuwa kwa miaka yote miwili ya fedha 2013/14 na 2014/15 hali ya kujibu hoja za

ukaguzi na kutotekeleza maagizo ya Kamati, imeendelea kuzorota kwa sababu ya uzembe wa watendaji, kutokuwepo na uwajibikaji wa Menejimenti za Halmashauri au kufanya kazi kwa mazoea.

Hoja ya Kamati ni kuwa, Hoja za Ukaguzi hulenga kuboresha utendaji wa Halmashauri na Maagizo ya Kamati, hutokana na uchambuzi wa Taarifa na mahojiano baina ya Kamati na Halmashauri kufuatia Taarifa ya Mdhhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali. Kamati inaitaka Ofisi ya Rais – TAMISEMI kueleza sababu za kushindwa kuchukua hatua za kinidhamu kwa Halmashauri, juu ya uzembe wa kutotekeleza maagizo ya Kamati na kutojibu hoja za Ukaguzi kwa ukamilifu na kwa wakati.

2.2.4 Halmashauri kutokutenga Mchango wa Asilimia Kumi (10%) ya Mapato kutoka vyanzo vya ndani kwa Mfuko wa Maendeleo wa Wanawake na Vijana.

Mheshimiwa Spika, Tatizo la Halmashauri kutotenga asilimia kumi (10%) ya makusanyo yake ya mapato kutoka Vyanzo vya Ndani (own sources revenue) kwa ajili ya Mfuko wa Maendeleo wa Wanawake na Vijana limeendelea kutopatiwa tiba ya kudumu. Baadhi ya Halmashauri hazikupeleka michango hii kwa zaidi ya miaka mitatu (3) mfululizo bila kutoa sababu za msingi, nyingine kupeleka kiasi kidogo na baadhi ya Halmashauri hazikufuata utaratibu sahihi wa kukokotoa michango hii.

Mheshimiwa Spika, Katika mchango wa asilimia 10 ya fedha za makusanyo kutoka vyanzo vya ndani, baadhi ya Halmashauri zilibainika kukopesha mtu mmoja mmoja ndani ya kikundi tofauti na utaratibu unaoitaka Halmashauri kutoa fedha kwa kikundi ili kutekeleza shughuli mahsusi ambayo kimsingi huwa katika mpango wa biashara (yaani business plan).

Mheshimiwa Spika, Kamati inapenda kulieleza Bunge lako Tukufu kwamba; Mwaka 1993 Serikali ilianzisha Mfuko wa Maendeleo wa Wanawake na Vijana kwa Azimio la Bunge kwa mujibu wa “Exchequer and Audit Ordinance” ya mwaka 1961 kwa kuzingatia kwamba Wanawake na Vijana hawapati mikopo kutoka katika mabenki na mashirika ya fedha kwa sababu mbalimbali, mojawapo ikiwa ni kukosa dhamana ya mkopo na kuwa na mikopo midogo ya kuendesha biashara ndogondogo. Katika mwongozo wa uendeshaji wa mfuko huo Halmashauri zinatakiwa kuchangia asilimia 10 ya mapato yake ya ndani ili kutunisha mfuko huu na kutoa mikopo kwa vikundi vingi zaidi.

Mheshimiwa Spika, Kumekuwa na maelezo na sababu zisizoridhisha juu ya Halmashauri kushindwa kutenga fedha za mapato yake ya ndani kwa ajili ya mfuko huu na badala yake kufanya matumizi ambayo yako nje na matakwa ya mfuko. Maoni ya Kamati ni kuwa, kutopeleka michango katika Mfuko wa Maendeleo wa Wanawake na Vijana kunapunguza tija ya mfuko huo kwa kuwa unajiendesha kwa mkopo unaojizungusha (loan revolving fund).

Katika jumla ya Halmashauri 164 zilizokaguliwa kwa mwaka wa fedha 2014/15 Halmashauri 112 hazikuwasilisha mchango wa asilimia kumi (10%) kwa ukamilifu na hivyo kufanya deni kwa mwaka huo wa fedha kwa Halmashauri hizo kufikia Shilingi Bilioni 17.7. Hii inatoa picha kuwa kiasi cha Shilingi Bilioni. 17.7 hakikuelekezwa katika vikundi vya Wanawake na Vijana ili kuboresha na kupanua biashara ndogondogo. Mfano wa Halmashauri hizo ni; **H/W Nkasi, H/M Songea, H/M Mtwara, H/W Singida, H/W Lushoto, H/M Dodoma, H/W Bukoba, H/W Geita, H/W Same, H/W Mbozi na H/W Namtumbo.**

Mheshimiwa Spika, Katika vikao vilivyofanyika kuanzia tarehe 15 Agosti, 2016 hadi tarehe 2 Septemba, 2016 hapa Dodoma, Kamati ilitoa agizo kwa Halmashauri 20 ziandike na kuwasilisha barua ya kuthibitisha kulipa deni la Mfuko wa Wanawake na Vijana (commitment letter) na kuandaa mpango wa malipo na kuviwasilisha kwa Mwenyekiti wa Kamati kabla ya tarehe 30

Septemba, 2016. Hata hivyo jambo la kusikitisha ni kuwa hadi kufikia siku ya leo ninapowasilisha taarifa hii Halmashauri 6 hazikutekeleza agizo hilo. Halmashauri hizo ni; **H/W Mpanda, H/W Kishapu, H/W Nsimbo, H/W Tunduru, H/Jiji la Tanga na H/W Ruangwa.** Maoni ya Kamati ni kuwa utekelezaji wa agizo kwa Halmashauri hizo umeendelea kutopewa kipaumbele na inatia shaka iwapo deni la mfuko huo litalipwa.

Hoja ya Kamati ni kwamba, uwepo wa michango hii unaboresha na kuongeza shughuli za maendeleo kwa Wananchi katika Mamlaka za Chini, Je Serikali haioni sasa kuwa ni wakati muafaka kutunga Sheria na Kanuni zitakazosimamia michango na uendeshaji wa Mfuko wa Maendeleo wa Wanawake na Vijana ili kuongeza uwajibikaji?

Mheshimiwa Spika, Kadhalika kwa mwaka 2014/15 Halmashauri ziliendelea kutochangia mchango wa asilimia kumi (10%) kutoka katika makusanyo ya ndani kwa ajili ya Mfuko wa Maendeleo wa Wanawake na Vijana. Kamati ilipotaka kujua sababu za kushindwa kutenga mchango huo hapakuwa na sababu na maelezo ya msingi zaidi ya kwamba Halmashauri zina upungufu mkubwa wa fedha na kwamba makusanyo hayatoshi kugharamia uendeshaji wa shughuli.

Katika mwaka wa fedha 2014/15 Halmashauri iliyokuwa kinara wa kutotenga asilimia kumi (10%) ya mapato yake ya ndani kwa ajili ya Mfuko wa Maendeleo wa Wanawake na Vijana ni Halmashauri ya Manispaa ya Kinondoni. Halmashauri hii hadi kufikia tarehe 30 Juni, 2015 ilikuwa na jumla ya deni la Shilingi Bilioni 9 la mfuko huo.

Kielelezo Namba 6:

Baadhi ya Halmashauri ambazo hazikuchangia kabisa mchango wa asilimia kumi (10%) ya mapato yake ya ndani kama ilivyoripotiwa katika taarifa ya CAG kwa mwaka 2014/15 kwa ajili ya Mfuko wa Maendeleo wa Wanawake na Vijana.

Na.	Halmashauri	Mapato ya Ndani	Kiasi kilichotakiwa kulipwa mwaka 2014/15	Kiasi kilicholi-pwa	Jumla ya deni hadi kufikia tarehe 30 Juni, 2015
1	H/W Kalambo	822,334,649	82,233,465	0	155,214,365
2	H/W Tunduru	1,014,816,055	101,481,605	0	460,462,017
3	H/W Mpanda	2,094,797,488	209,479,749	0	838,453,760
4	H/Mji Tunduma	1,283,765,911	128,376,591	0	203,152,257.00
5	H/W Ludewa	1,496,569,818	149,656,981	0	351,031,468
6	H/W Sengerema	1,451,093,246	145,109,324	0	262,681,300
7	H/Jiji Dar es salaam	571,258,979	571,258,979	0	1,876,480,479.00

Chanzo: Matokeo ya uchambuzi wa taarifa za Halmashauri husika zilizowasilishwa kwenye Kamati.

2.2.5 Kutokutenga na Kupeleka ruzuku ya asilimia ishirini (20%) kwa ajili ya Serikali za Mitaa na Vijiji.

Mheshimiwa Spika, Upelekaji wa fedha za fidia ya vyanzo vya mapato vilivyofutwa GPG (General Purpose Grant), asilimia ishirini (20%), kwenda katika Serikali za Mitaa na Vijiji haufanyiki kama ilivyoagizwa, hali inayopelekea Halmashauri kuzifanya serikali za mitaa na vijiji kushindwa kujiendesha. Katika Halmashauri 30 zilizohojiwa kwa mwaka 2013/14 na Halmashauri 36 zilizohojiwa kwa mwaka wa fedha 2014/15 hapakuwa na Halmashauri hata moja iliyotenga na kupeleka mchango huu kwa ukamilifu.

Mheshimiwa Spika, Kielelezo namba 7 kinaonyesha baadhi ya Halmashauri ambazo hazikupeleka fedha ya ruzuku kutoka serikali kuu kwa ajili ya Mamlaka za Chini kuanzia mwaka wa fedha 2012/13 hadi mwaka 2014/15.

Kielelezo Namba 7:

Baadhi ya Halmashauri ambazo hazikupeleka ruzuku kwa ajili ya vijiji na mitaa kwa miaka mitatu mfululizo hadi kufikia tarehe 30 Juni, 2015.

Na	Halmashauri	Kiasi kilichotakiwa kupelekwa mwaka 2012/13	Kiasi kilichotakiwa kupelekwa mwaka 2013/14	Kiasi kilichotakiwa kupelekwa mwaka 2014/15	Jumla ya Kiasi ambacho hakikupelekwa hadi kufikia tarehe 30 Juni, 2015
1	H/W Kilwa	17,376,224	53,530,079	13,766,200	84,672,503
2	H/W Ngara	33,660,933	23,091,000	2,167,000	58,918,933
3	H/W Hai	21,420,908	27,681,533	11,933,800	61,036,241.00
4	H/W Rombo	12,098,216	24,137,650	9,719,000	45,954,866.00
5	H/Jiji Dar es salaam	Katika miaka hii hapakuonyeshwa kiasi kilichotakiwa kupelekwa. Taarifa ya CAG kwa mwaka 2014/15 imetoa jumla ya fedha zilizotakiwa kupelekwa kuanzia 2012/13 hadi 2014/15. Sababu iliyotolewa na Halmashauri katika mahojiano ni kuwa Halmashauri ya Jiji la Dar es salaam haina Vijiji wala Serikali za Mitaa.			405,019,500.00

Chanzo: Matokeo ya uchambuzi wa taarifa za Halmashauri husika zilizowasilishwa kwenye Kamati.

Mheshimiwa Spika, Katika baadhi ya Halmashauri, fedha zilizopelekwa katika Serikali za Mitaa na Vijiji kama ruzuku, zimeonekana kuchanganywa kimakosa na mapato ya ndani kabla ya kutenga asilimia ishirini (20%). Hali hii haitoi picha halisi ya kiasi kamili kinachotakiwa kutengwa na kuwasilishwa. Kwa mfano katika kipindi cha kuanzia mwaka wa fedha 2012/13 hadi 2014/15 **Halmashauri ya**

Wilaya ya Longido, ilipaswa kutenga kiasi cha Shilingi. 93,060,446 lakini ilitenga na kulipa kiasi cha Shilingi. 95,568,961 sawa na asilimia 102.6. Hii ni sawa na kusema kuwa Halmashauri hii ilipeleka fedha zaidi ya kiwango ilichotakiwa kupeleka. Vilevile, **Halmashauri ya Manispaa ya Mtwara/Mikindani** ilitakiwa kutenga kiasi cha Shilingi 94,356,263.80 kuanzia mwaka wa fedha 2012/13 hadi 2014/15 lakini ilitenga na kulipa Shilingi 109,677,359 sawa na asilimia 116.2 na **Halmashauri ya Wilaya ya Ulanga** ilitakiwa kutenga kiasi cha Shilingi 16,257,000.00 katika mwaka wa fedha 2014/15 lakini ilitenga na kulipa kiasi cha Shilingi 92,479,163.00 sawa na asilimia 568.8. Halmashauri hizi zinaonekana kupeleka kiwango cha fedha zaidi ya kile kilichotakiwa ingawa hakuna ukweli kwa kuwa mapato ya ndani yamechanganywa na ruzuku kutoka Serikali Kuu.

Hoja ya Kamati ni kwamba, asilimia ishirini (20%) ya fedha za ruzuku kutoka Serikali Kuu kwenda Vijijini na Serikali za Mitaa ililenga kuvipatia fedha Vijiji na Serikali za Mitaa kufuatia kufutwa kwa vyanzo vya mapato vilivyokuwa na kero. Je, Serikali haioni kwamba ni wakati muafaka kuwasilisha fedha hizi moja kwa moja kutoka Hazina kwenda Mamlaka za Chini bila kutegemea Halmashauri?

2.2.6 Uzembe Katika Ukusanyaji wa Mapato kutoka vyanzo vya ndani.

Mheshimiwa Spika, Pamekuwepo na uzembe katika usimamizi wa ukusanyaji wa Mapato kutoka Vyanzo vya Ndani unaofanywa na Halmashauri kwa Mawakala wa Mapato bila hatua stahiki kuchukuliwa mapema. Hali hii imepelekea;

1. Kiasi kikubwa cha fedha kutokusanywa kwa wakati,
2. Upotevu wa vitabu vya kukusanyia mapato,
3. Mapato kukusanywa na vitabu viwili sambamba,
4. Halmashauri kushindwa kukusanya kabisa mapato yake, na
5. Mawakala wa Mapato kupewa mikataba bila kuweka dhamana (fedha).

Katika mwaka 2013/14 Halmashauri ya Wilaya ya Lushoto Mkoani Tanga ilishindwa kumchukulia hatua za kinidhamu Afisa Mapato – Ndg. Edwin Kigoda, aliyehamia Halmashauri ya Wilaya ya Njombe, kwa kushindwa kutoa maelezo ya kutorejeshwa kwa mapato ya Halmashauri kiasi cha Shilingi 36,520,880. Kadhalika mtumishi huyo alishindwa kuwasilisha makusanyo ya Shilingi 65,120,275 ambazo alizikusanya kwa kutumia vitabu viwili kwa wakati mmoja (duplicate books).

Mheshimiwa Spika, Halmashauri inaposuasua kukusanya mapato sio tu kwamba inaonyesha kutozingatia makadirio yake, bali kuendelea kuwa tegemezi kwa ruzuku kutoka Serikali Kuu.

Mheshimiwa Spika, Katika mwaka wa fedha 2014/15 jumla ya vitabu 814 vya kukusanyia mapato ya ndani kutoka katika Halmashauri 45 havikuwasilishwa kwa Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Serikali kwa ajili ya ukaguzi na hivyo CAG kushindwa kujua jumla ya makusanyo hayo. Kadhalika, katika Halmashauri 76, kiasi cha Shilingi Bilioni 5.3 hakikukusanywa kutoka kwa Mawakala wa kukusanya mapato na hivyo kushindwa kutumika katika uendeshaji wa Halmashauri.

Mheshimiwa Spika, Kamati ilibaini udhaifu katika mfumo wa ukusanyaji wa mapato, na Halmashauri kutegemea chanzo kikuu kimoja tu (kama vile ushuru wa mazao kama korosho, kahawa, tumbaku n.k ambao ni wa msimu); kwa mfano Halmashauri ya Wilaya ya Tandahimba na Nanyumbu mkoa wa Mtwara kutegemea mapato yake kutoka kwenye ushuru wa korosho, na Halmashauri ya Wilaya ya Mkalama hutegemea mapato yake kutoka kwenye ushuru wa zao la tumbaku peke yake.

Mheshimiwa Spika, Kamati imebaini Halmashauri nyingi kutofanya tathmini ya kina ya vyanzo vya mapato vilivyopo ili kufahamu makusanyo yanayofanywa na Mawakala wa Makusanyo na kuishia kutegemea taarifa kutoka kwa Mawakala. Aidha kwa kutofanya tathmini ya makusanyo na kubuni vyanzo vipya ili kutanua

wigo wa mapato, Halmashauri nyingi zimeshindwa kuelewa uwezo wa vyanzo vyake vya mapato ya ndani. Vilevile hakuna utaratibu maalum unaotumika wakati wa kufanya makadirio.

Mheshimiwa Spika, Halmashauri ya Wilaya ya Rorya imeonyesha udhaifu mkubwa katika kusimamia makusanyo kutoka vyanzo vya ndani. Katika mwaka wa fedha 2013/14 Halmashauri hiyo ilikadiria kukusanya kiasi cha Shilingi Bilioni 1.9 lakini ilikusanya kiasi cha Shilingi Milioni 618 sawa na asilimia 32 tu. Mwaka uliofuata, 2014/15 Halmashauri hii ilikadiria kukusanya kiasi cha Shilingi Bilioni 1.5 lakini ilikusanya kiasi cha Shilingi Milioni 594 sawa na asilimia 39 tu. Huu ni uzembe mkubwa katika kuhakikisha Halmashauri zinakusanya kiasi kikubwa cha mapato ili kupunguza utegemezi kwa Serikali Kuu.

Kielelezo namba 8 kinaonesha mwenendo wa baadhi ya Halmashauri zilivyokadiria makusanyo kwa mwaka wa fedha 2014/15 na makusanyo halisi kwa mwaka huo huo.

Hoja ya Kamati ni kwamba, Halmashauri zinapaswa kuongeza ufanisi katika kukusanya mapato kutoka vyanzo vya ndani ili kuondoa utegemezi wa ruzuku kutoka Serikali Kuu katika kutekeleza majukumu yake, Je Serikali ina mpango gani wa makusudi wa kuzibana Halmashauri ili ziongeze ufanisi katika ukusanyaji wa mapato na kuongeza vyanzo vingine?

Kielelezo Namba 8:

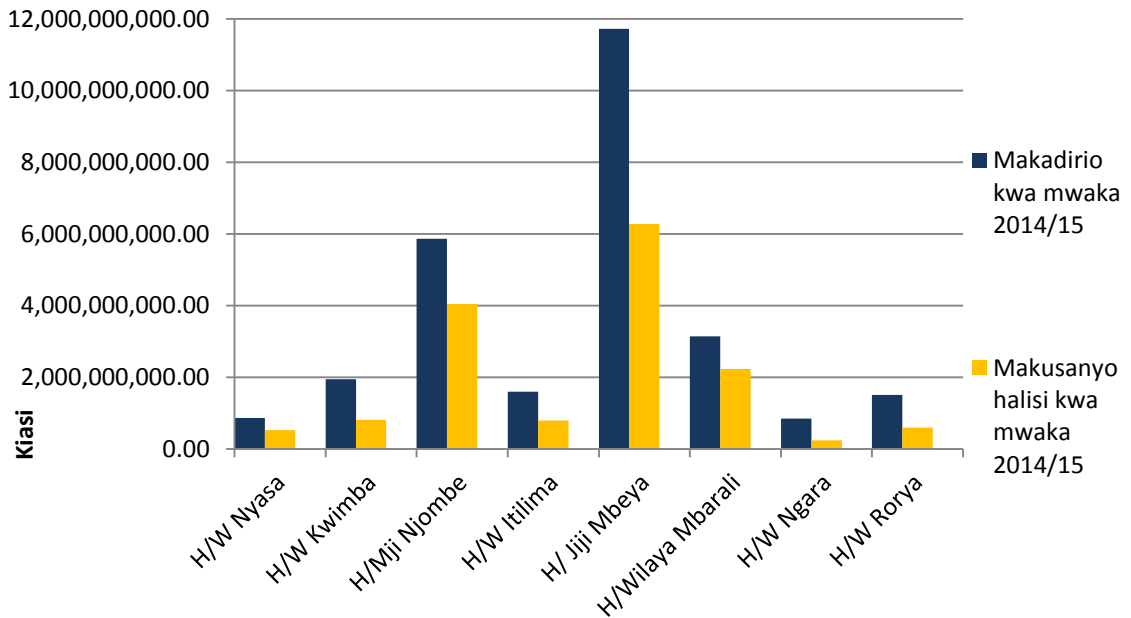
Mwenendo wa baadhi ya Halmashauri zilivyokadiria makusanyo kwa mwaka 2014/15 na makusanyo halisi kwa mwaka huo huo.

Na	Halmashauri	Makadirio kwa mwaka 2014/15	Makusanyo halisi kwa mwaka 2014/15	Asilimia ya makusanyo kulinganisha na makadirio
1	H/W Kwimba	1,945,102,000.00	805,117,098.00	41%
2	H/W Itilima	1,598,071,000.00	789,225,139.00	49%
3	H/ Jiji Mbeya	11,720,472,000.00	6,273,510,000.00	52.9%
4	H/Wilaya Mbarali	3,136,831,968.00	2,226,542,834.00	70%
5	H/W Ngara	845,000,000.00	242,168,292.00	71%
6	H/W Rorya	1,509,500,000.00	594,306,844.00	39%

Chanzo: Matokeo ya uchambuzi wa taarifa za Halmashauri husika zilizowasilishwa kwenye Kamati.

Mheshimiwa Spika, Kielelezo namba 9 kinaonesha jinsi Halmashauri 8 zilivyokusanya mapato kutoka vyanzo vya ndani kwa kulinganisha na makadirio kwa mwaka wa fedha 2014/15.

Kielelezo Namba 9: Mwenendo wa makadirio na makusanyo halisi ya mapato kutoka vyanzo vya ndani kwa Halmashauri 8 katika mwaka wa fedha 2014/15.

Chanzo: Kielelezo Namba 8.

Mheshimiwa Spika, Kielelezo Namba 9 kinaonyesha mwenendo wa makadirio na makusanyo ya mapato ya ndani kwa Halmashauri 8 kwa mwaka wa fedha 2014/15. Halmashauri ya Jiji la Mbeya inaonekana kuwa na makadirio makubwa lakini mapato yake kuwa madogo, wakati huo huo Halmashauri ya Wilaya ya Nyasa inaonekana kuwa na makadirio madogo na mapato yanayokaribia makadirio. Maoni ya Kamati ni kuwa Halmashauri zinapotegemea mapato yake kutoka chanzo kimoja, ziko katika hatari ya kutofikia malengo kwa kuwa nyingi hutegemea ushuru wa mazao. Kadhalika, usimamizi wa makusanyo na udhibiti dhaifu hupelekea Halmashauri nyingi kuwa na makadirio makubwa na makusanyo halisi kidogo.

2.2.7 Mfumo dhaifu wa udhibiti wa ndani (weak internal control system).

Mheshimiwa Spika, Kamati baada ya kufanya mahojiano na Halmashauri ilibaini kwamba usugu katika matumizi mabaya ya fedha za umma kwa kiasi

kikubwa unasababishwa na mfumo dhaifu wa udhibiti wa ndani (weak internal control system). Halmashauri inaposhindwa kufuata sheria, kanuni na taratibu za matumizi ya fedha za umma, kukosekana kwa sera za kudhibiti vihatarishi (risk management policy) na daftari la vihatarishi (risk register), husababisha mapungufu na dosari nyingi katika matumizi na taarifa zake za fedha. Vilevile, baadhi ya Halmashauri zilibainika kutounganishwa katika Mfumo wa Udhibiti wa Fedha, wa EPICOR, au kuunganishwa lakini kushindwa kufanya kazi kama inavyokusudiwa, hali inayoongeza hatari ya matumizi mabaya ya fedha za umma.

Mheshimiwa Spika, Mfumo wa EPICOR umeonekana kuwa na mapungufu katika kutoa baadhi ya taarifa muhimu, na hivyo kulazimisha Halmashauri kuandaa taarifa nje ya mfumo. Maoni ya Kamati ni kuwa mfumo huo umepitwa na wakati kwa kuwa unashindwa kuungana na mifumo mingine muhimu na kutoa taarifa muhimu kama vile; taarifa ya mali (assets report), taarifa ya ulinganifu wa kibenki (bank reconciliation statement), na taarifa ya umri wa madeni (debtors and creditors aging analysis). Kamati imeshindwa kuelewa sababu ya Wizara ya Fedha (Hazina) kushindwa kufanya usimamizi (monitoring) wa mfumo huo na kuruhusu upindishwaji wa taratibu na usalama (system security).

Mheshimiwa Spika, Halmashauri ya Wilaya ya Kaliua haijaunganishwa katika mfumo wa udhibiti fedha wa EPICOR na hivyo hulazimika kwenda Halmashauri ya Wilaya ya Urambo ili kuandaa taarifa zake. Hata hivyo mfumo huo wa EPICOR katika Halmashauri ya Wilaya ya Urambo haufanyi kazi vizuri na hufikia wakati mfumo huo Wilayani Urambo hushindwa kupatikana kwa siku nzima.

Kielelezo Namba 10:

Baadhi ya Halmashauri zilizokuwa na mfumo wa udhibiti wa fedha wa EPICOR usiofanya kazi vizuri hadi kufikia tarehe 30 Juni, 2015.

Na	Halmashauri	Kuunganishwa/Kuto kuunganishwa	Hali ya Mfumo wa EPICOR
1	H/W Kilwa	Imeunganishwa	Haufanyi kazi kama inavyotakiwa; baadhi ya taarifa hazitolewi na EPICOR
2	H/W Ulanga	Imeunganishwa	Haufanyi kazi kama inavyotakiwa; baadhi ya taarifa hazitolewi na EPICOR
3	H/W Mbarali	Imeunganishwa	Hautumiki, Halmashauri ina andaa taarifa zake nje ya mfumo.
4	H/W Mlele	Imeunganishwa	Hautumiki, Halmashauri ina andaa taarifa zake nje ya mfumo.
5	H/W Kaliua	Haijaungwa	Halmashauri inaandaa taarifa zake nje ya mfumo
6	H/W Urambo	Imeunganishwa	Haufanyi kazi ipasavyo. EPICOR haiungani na mfumo wa PLAN-REP
7	H/W Rorya	Imeunganishwa	Haufanyi kazi ipasavyo. EPICOR haiungani na mfumo wa PLAN-REP na LAWSON.
8	H/Jiji Arusha	Imeunganishwa	Haufanyi kazi ipasavyo.

Na	Halmashauri	Kuunganishwa/Kuto kuunganishwa	Hali ya Mfumo wa EPICOR
			Baadhi ya taarifa bado zinatolewa nje ya mfumo.

Chanzo: Matokeo ya uchambuzi wa taarifa za Halmashauri husika zilizowasilishwa kwenye Kamati.

Mheshimiwa Spika, Kamati ilitaka kujiridhisha na uwezo na uwajibikaji wa Kamati za Ukaguzi za Halmashauri na ikama ya Kitengo cha Ukaguzi wa Ndani, na iligundua kwamba:

1. Halmashauri nyingi zimeonekana kuwa na Kamati za Ukaguzi zisizokuwa na ufanisi, na
2. Kitengo cha ukaguzi wa ndani kutokuwa na vitendea kazi na bajeti kutosha.

Mheshimiwa Spika, Kufuatia mfumo dhaifu wa udhibiti wa ndani, uhamishaji wa fedha, bila kufuata utaratibu, kutoka kifungu kimoja kwenda kifungu kingine katika Halmashauri nyingi, imekuwa ni suala la kawaida kabisa, na linaloathiri utekelezaji wa baadhi ya miradi ya maendeleo. Kwa mfano, hadi kufikia tarehe 30 Juni, 2015 Halmashauri ya Wilaya ya Mlele, ilikuwa imehamisha fedha kutoka katika akaunti ya mandeleo kiasi cha Shilingi Milioni 725.9 na kugharamia shughuli ambazo hazikuwa kwenye bajeti ya Halmashauri kwa mwaka wa fedha 2014/15, bila idhini Mlipaji Mkuu wa Serikali (Paymaster General).

Hoja ya Kamati ni kuwa, Mfumo wa Udhibiti wa Ndani unalenga kubaini na kudhibiti kasoro mbalimbali katika matumizi ya fedha za umma na kuhakikisha kuwa Sheria, Kanuni na Taratibu za Fedha zinafuatwa kikamilifu. Serikali ina mpango gani kufuatia Halmashauri nyingi kubainika kuwa na mfumo dhaifu wa udhibiti wa ndani na

uhamishaji fedha wa ndani usiozingatia sheria, kanuni na taratibu za fedha?

2.2.8 Wakuu wa Idara na Vitengo kukaimu nafasi zao bila kuthibitishwa kwa muda mrefu na baadhi ya wakuu wa idara kutokuwa na uwezo.

Mheshimiwa Spika, Utendaji wa Halmashauri unategemea timu madhubuti ya Wakuu wa Idara na Vitengo mbalimbali. Kamati imebaini kuwa moja kati ya sababu zinazofanya Halmashauri kuwa na utendaji usioridhisha, ni Wakuu wa Idara na Vitengo kukaimu nafasi zao kwa muda mrefu, kinyume na Sheria na Kanuni za Utumishi wa Umma namba 8, ya mwaka 2002.

Mheshimiwa Spika, Katika kipindi cha kumaimu ni vigumu kwa mtumishi kutoa maamuzi mazito ya kiutendaji kwa maslahi ya Halmashauri yake. Hali hii hupelekea majukumu yote kuwa juu ya Afisa Masuuli na ndipo utendaji wa Halmashauri nzima hushuka, mfano Halmashauri ya Jiji la Dar es salaam imekuwa na Kaimu Mkuu wa kitengo cha Ukaguzi wa Ndani kwa zaidi ya miaka 7.

Mheshimiwa Spika, Kamati inaelewa wazi kuwa mlolongo wa uthibitisho wa wakuu wa idara na vitengo ni mrefu kwa sababu huhusisha zoezi la upekuzi (vetting), hata hivyo mamlaka husika zinapaswa kuharakisha mchakato wa uthibitisho ili kuepuka ucheleweshaji usio wa lazima.

Mheshimiwa Spika, Kamati ilibaini baadhi ya wakuu wa idara na vitengo kwa baadhi ya Halmashauri, kutokuwa na uwezo wa kutosha kutekeleza majukumu yao. Kamati imeshuhudia wakuu wengi wa idara na vitengo wakishindwa kutoa majibu sahihi na kamilifu mbele ya Kamati na kushindwa na kushindwa kuelewa shughuli zinazofanyika ndani ya idara zao. Kimsingi, Kamati hufanya mahojiano na Halmashauri baada ya kupitia taarifa ya hesabu ya Halmashauri husika ambapo Kamati huamini watendaji wa Halmashauri wanao ufahamu mkubwa juu

ya utendaji wa Halmashauri na hoja mbali mbali zilizomo katika taarifa zao. Baadhi ya Halmashauri zilizokuwa na wakuu wa idara walioonyesha udhaifu mkubwa ni **H/W Ngara, H/W Hai, H/W Rombo, H/W Mkalama na H/W Itilima.**

Maoni ya Kamati ni kuwa, Ofisi ya Rais TAMISEMI kwa kushirikiana na Ofisi za Wakuu wa Mikoa yote zihakikishe kuwa Halmashauri zinakuwa na wakuu wa idara na vitengo wenye sifa. Maeneo mapya ya utawala wapangiwe wakuu wa idara na vitengo wenye weledi, sifa na uzoefu katika nafasi zao.

Kielelezo Namba 11:

Idadi ya Watumishi wanaokaimu nafasi zao katika baadhi ya Halmashauri kwa mwaka 2013/14 na 2014/15

Na	Halmashauri	Idadi ya Wakuu wa Idara na Vitengo waliokuwa wakikaimu nafasi kwa mwaka 2013/14	Idadi ya Wakuu wa Idara na Vitengo waliokuwa wakikaimu nafasi kwa mwaka 2014/15
1	H/W Busokelo	10	9
2	H/W Msalala	14	12
3	H/W Ulanga	6	8
4	H/Mji Mpanda	5	5
5	H/W Kongwa	7	7
6	H/W Urambo	4	3

Chanzo: Matokeo ya uchambuzi wa taarifa za Halmashauri husika zilizowasilishwa kwenye Kamati.

Mheshimiwa Spika, Kutoka katika kielelezo namba 11 Halmashauri ya Wilaya ya Msalala imeonekana kuwa na makaimu Wakuu wa Idara na Vitengo wengi kwa miaka yote miwili na kuathiri kwa kiasi kikubwa utendaji wa Halmashauri hiyo. Muundo wa sasa wa Halmashauri nchini una jumla ya Idara na Vitengo kumi na tano (15).

2.2.9 Fedha za utekelezaji wa miradi mbalimbali ya maendeleo kuchelewa kutolewa au kutotolewa kabisa na Hazina.

Mheshimiwa Spika, Kamati ilibaini ucheleweshwaji uliokithiri wa utoaji wa fedha za utekelezaji wa miradi ya maendeleo kutoka Hazina, Halmashauri kupelekewa fedha pungufu ya bajeti husika, na katika miradi mingine fedha kutotolewa kabisa. Mapungufu haya kwa kiasi kikubwa yanaathiri huduma kwa Wananchi na kuwaacha wakiendelea kuishi maisha magumu. Kamati haikupata maelezo ya kina ya kiini hasa cha tatizo hili hutoka Hazina.

Kielelezo Namba 12:

Mifano ya Baadhi ya Halmashauri ambazo ambazo hazikupelekewa fedha za utekelezaji wa miradi mbalimbali ya maendeleo hadi kufikia tarehe 30 Juni, 2016.

Na	Halmashauri	Mradi	Kiasi
1	H/W Ludewa	Ruzuku kwa ajili ya kujenga uwezo wa serikali za mitaa (LGCDG)	514,981,600
2	H/W Mbarali	Ruzuku kwa ajili ya kujenga uwezo wa serikali za mitaa (LGCDG)	1,834,401,600
3	H/W Mkalama	Ruzuku kwa Shule za Msingi (Capitation Grant)	127,594,384

Na	Halmashauri	Mradi	Kiasi
4	H/W Tunduru	Mfuko wa Barabara (Road Fund)	945,935,673
5	H/W Itilima	Mfuko wa Barabara (Road Fund)	435,313,795
5	H/W Mpanda	Maendeleo ya Sekta ya Kilimo (ASDP)	209,641,000
6	H/W Ulanga	Maendeleo ya Sekta ya Kilimo (ASDP)	250,706,104

Chanzo: *Matokeo ya uchambuzi wa taarifa za Halmashauri husika zilizowasilishwa kwenye Kamati.*

Kamati imesikitishwa kwa kuchelesha na kutotolewa kabisa fedha za miradi ya maendeleo. Hoja ya Kamati ni kwamba, miradi ya maendeleo inalenga kuwahudumia Wanachi wa eneo husika na huwa na bajeti zake na mpango wa utekelezaji katika muda maalum. Kamati inataka maelezo ya kina ya Serikali juu ya suala hili na Kamati inasisitiza Serikali kupeleka fedha za miradi ya maendeleo kwa wakati kama zilivyopitishwa na Bunge katika bajeti kwa mwaka husika.

SEHEMU YA TATU

3.0 MAPENDEKEZO YA KAMATI

3.1 Maelezo ya jumla.

Mheshimiwa Spika, Baada ya kutoa maelezo ya kina kuhusu yaliyojiri katika mijadala na Halmashauri 66, Halmashauri 30 kwa mwaka 2013/14 na Halmashauri 36 kwa mwaka 2014/15, zilizoitwa mbele ya Kamati, sehemu hii ya tatu na ya mwisho ya Taarifa itatoa Maoni na Mapendekezo Nane (8) kwa ajili ya kuliomba Bunge lako Tukufu liyajadili na kuyaafiki ili yawe Maazimio ya Bunge kwa ajili ya kuchochea nidhamu ya matumizi ya fedha za umma katika Serikali za Mitaa.

Mapendekezo haya yanatolewa kwa kuzingatia maeneo yenye Matatizo Sugu ya matumizi mabaya ya Fedha za Umma katika Serikali za Mitaa.

3.2 Mapendekezo.

Mheshimiwa Spika, Naomba sasa nitoe mapendekezo ya Kamati kama ifuatavyo:-

3.2.1 Manunuzi yasiyozingatia Sheria ya Manunuzi ya Umma.

Kwa kuwa, imebainika kwamba Halmashauri zilizonyingi hazifuati Sheria ya Manunuzi ya Umma katika manunuzi ya bidhaa na huduma mbalimbali,

Na kwa kuwa, kutozingatia masharti ya Sheria ya Manunuzi kunazisababishia hasara Halmashauri nyingi nchini na kuzipunguzia uwezo wa kutoa huduma bora kwa Wananchi,

Kwa hiyo basi, Bunge linaazimia kuwa Serikali:

- a) Itoe taarifa ya hatua zilizochukuliwa kwa watumishi wa baadhi ya Halmashauri kwa kushindwa kuzingatia Sheria ya Manunuzi ya Umma.
- b) Ieleze Mpango Mkakati uliopo, unaotekelezeka, katika kuhakikisha Halmashauri zinazingatia Sheria ya Manunuzi ya Umma.
- c) Ihakikishe kuwa Mdhambi na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali (CAG) anafanya Ukaguzi Maalum katika Halmashauri zilizokuwa na dosari katika ununuzi wa vifaa na huduma mbalimbali kwa mwaka 2014/15.

3.2.2 Udhaifu katika usimamizi wa mikataba na utekelezaji wa miradi ya maendeleo.

Kwa kuwa, kumekuwa na udhaifu mkubwa katika usimamizi wa utekelezaji wa miradi ya maendeleo unaosababisha miradi kutokamilika katika kiwango kinachotakiwa, kukamilika na kushindwa kutoa huduma kwa Wananchi, au kutelekezwa kabisa;

Na kwa kuwa, udhaifu huo husababisha upotevu wa fedha zilizotumika kufuatia kiwango kidogo cha utekelezaji na kuongezeka kwa gharama za miradi kutokana na kuanza upya kwa mchakato wa kuwapata wazabuni,

Kwa hiyo basi, Bunge linaazimia kuwa Serikali itoe maelezo ya kina na sababu za miradi mingi kutelekezwa kinyume na matarajio na mkakati wa kuhakikisha uchelewaji wa kupeleka fedha hautokei tena.

3.2.3 Kutotekeleza Maagizo ya Kamati na kutojibu Hoja za Ukaguzi.

Kwa kuwa, baadhi ya Halmashauri nchini hazikutotekeleza maagizo ya Kamati na kutokujibu hoja za ukaguzi kwa wakati, kinyume na masharti ya kifungu 31 (1) – (3) cha Sheria ya Ukaguzi wa Umma namba 11 ya mwaka 2008, tatizo ambalo

linazidi kuota mizizi na kuendelea kuonekana katika Taarifa ya Ukaguzi mwaka hadi mwaka,

Na kwa kuwa, tatizo hilo linasababisha Halmashauri hizo kuendelea kukiuka sheria, kanuni na taratibu za fedha, hivyo kutozingatia matakwa ya utawala bora kwenye matumizi ya fedha za umma,

Kwa hiyo basi, bunge lako Tukufu linaazimia kuwa Serikali:

- a) Itoe sababu na kueleza Mkakati wa kuondokana na mrundikano wa hoja za ukaguzi na maagizo ambayo hayajafanyiwa kazi kama ilivyobainika kwa baadhi ya Halmashauri.
- b) Ieleze njia mbadala ya kuzibana Halmashauri zinazoshindwa kujibu Hoja za Ukaguzi, na kutekeleza maagizo ya Kamati kwa wakati.

3.2.4 Halmashauri kutokutenga Mchango wa Asilimia Kumi (10%) ya Mapato kutoka vyanzo vya ndani kwa Mfuko wa Maendeleo wa Wanawake na Vijana.

Kwa kuwa, imebainika kuwa Wakurugenzi wa baadhi ya Halmashauri kutochangia michango ya asilimia kumi (10%) ya mapato ya ndani kwa Mfuko wa Maendeleo wa Wanawake na Vijana kwa wakati au kutochangia kabisa; na kuwa upelekaji wa fedha za ruzuku kutoka serikali kuu (asilimia 20) kwa Vijiji na Mitaa haufanyiki ipasavyo,

Na kwa kuwa, kukosekana kwa michango ya asilimia kumi inayotakiwa kupokelewa na mfuko wa wanawake na vijana kwenye halmashauri nchini, kunasababisha mfuko kushindwa kujiendesha, jambo linalochangia vikundi vya wanawake na vijana kushindwa kuendesha biashara ndogondogo na hivyo kuathiri maisha yao,

Kwa hiyo basi, Bunge linaazimia kuwa Serikali ilete Muswada wa Sheria ya Mfuko wa Maendeleo wa Wanawake na Vijana, kwa kuwa waraka uliopo hautekelezwi ipasavyo.

3.2.5 Kutokutenga na Kupeleka ruzuku ya asilimia ishirini (20%) kwa ajili ya Serikali za Mitaa na Vijiji.

Kwa kuwa, uchambuzi wa Tarifa ya Mdhambi na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali na Mahojiano kati ya Kamati na Menejimenti za Halmashauri 66 umeonesha kuwa Halmashauri nyingi nchini hazipeleki asilimia ishirini (20%) ya ruzuku za fidia ya vyanzo vya mapato vilivyofutwa GPG (General Purpose Grant), kwenda Vijijini au kwenye serikali za mitaa kama ilivyoagizwa,

Na kwa kuwa, Halmashauri hizo zinaposhindwa kupeleka fedha za ruzuku kama ilivyoagizwa zinasababisha serikali za mitaa na vijiji kushindwa kujiendesha, na hivyo kushindwa kutoa huduma ipasavyo kwa Wananchi,

Kwa hiyo basi, Bunge linaazimia kuwa Serikali:

- a) Itathmini namna bora ya kuwasilisha asilimia ishirini ya fedha za ruzuku kwa ajili ya Vijiji, ikiwa ni pamoja na kuzipeleka fedha hizo moja kwa moja Vijijini na Serikali za Mitaa kutoka Hazina;
- b) Ihakikishe kuwa Halmashauri ya Jiji la Dar es salaam inachangia michango hiyo, tofauti na kisingizio kwamba haina Vijiji wala Mitaa.

3.2.6 Uzembe katika kusimamia mfumo wa makusanyo ya ndani.

Kwa kuwa, Halmashauri zote zimebainika kuwa na uzembe na udhaifu katika kusimamia Mfumo wa Ukusanyaji wa mapato kutoka vyanzo vya ndani;

Na kwa kuwa, uzembe huo husababisha Halmashauri kukusanya makusanyo kidogo na kuendelea kuwa tegemezi kwa ruzuku kutoka Serikali kuu;

Kwa hiyo basi, Bunge linaazimia kuwa Serikali ieleze mkakati wake katika kuhakikisha Halmashauri zinakusanya mapato kulingana na malengo yao na zinakuwa na vyanzo mbadala vya mapato.

3.2.7 Mfumo dhaifu wa udhibiti wa ndani (weak internal control system).

Kwa kuwa, imedhihirika kuwepo kwa udhaifu katika mfumo wa udhibiti wa ndani kunasababisha dosari nyingi katika taarifa za fedha za Halmashauri, ukusanyaji hafifu wa makusanyo ya maduhuli na matumizi mabaya ya fedha,

Na kwa kuwa, udhaifu wa mfumo wa udhibiti wa ndani unachangia kukosekana kwa uhalisia katika taarifa za fedha, upotevu wa makusanyo na utekelezaji mbovu wa bajeti za miradi,

Kwa hiyo basi, Bunge linaazimia kuwa Serikali iandae mkakati wa kuimarisha kitengo cha ukaguzi wa ndani kwenye halmashauri zote nchini hadi kufikia mwisho wa mwaka wa fedha 2017/18.

3.2.8 Wakuu wa Idara na Vitengo kukaimu Nafasi zao kwa muda mrefu bila kuthibitishwa.

Kwa kuwa, imebainika kuwa baadhi ya Wakuu wa Idara na Vitengo katika Halmashauri nchini wanakaimu nafasi zao kwa kipindi kirefu,

Na kwa kuwa, katika kipindi cha kumaimu ni vigumu kwa Mkuu wa Idara/Kitengo kutoa maamuzi mazito ya kiutendaji kwa maslahi mapana ya Halmashauri, hali inayosababisha utendaji wa Halmashauri nzima kushuka,

Kwa hiyo basi, Bunge linaazimia kuwa Serikali:

- a) Ileze sababu ya baadhi ya Halmashauri kuwa na Wakuu wa Idara na Vitengo wanaokaimu nafasi zao kwa muda mrefu;

- b) Ieleze Mkakati uliopo katika kuhakikisha kuwa nafasi zote zinazo kaimiwa zinakuwa na watumishi waliothibitishwa,
- c) Iache kupeleka Wakuu wa Idara na Vitengo wasio na uzoefu katika maeneo mapya ya utawala kwa kuwa Halmashauri hizi zinakuwa na changamoto nyingi katika kipindi cha mwazo.

3.2.9 Fedha za utekelezaji wa miradi mbalimbali ya maendeleo kuchelewa kutolewa au kutotolewa kabisa na Hazina.

Kwa kuwa, imebainika kuwa fedha za miradi ya maendeleo hazitolewi kwa wakati kwa mujibu wa bajeti iliyopitishwa na Bunge,

Na kwa kuwa uchelewaji katika kutoa fedha hizo husababisha miradi kutotekelezwa kwa wakati na hivyo kuathiri moja kwa moja huduma iliyotarajiwa kutolewa kwa Wananchi,

Kwa hiyo basi, Bunge linaazimia kuwa Serikali ieleze kwa kina sababu za kushindwa kupeleka fedha za utekelezaji wa miradi ya maendeleo katika Halmashauri na iweke wazi mkakati endelevu wa kuepuka uchelewaji huo.

SEHEMU YA NNE

4.0 HITIMISHO

4.1 Shukurani.

Mheshimiwa Spika, Kwa mujibu wa Kanuni ya 15 ya Nyongeza ya 8 sehemu ya 4, ya Kanuni za Kudumu za Bunge Toleo la Januari, 2016, Kamati inatekeleza majukumu yake kutokana na taarifa ya ukaguzi ya Mdhibiti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali (CAG) kwa mwaka husika. Katika kutekeleza majukumu yake kufuatia taarifa ya CAG kwa mwaka wa fedha 2013/14 na 2014/15 Kamati ilikumbwa na changamoto kubwa ya kibajeti na kulazimika kufanya mahojiano ya mezani, ya ana kwa ana tu, badala ya kufanya ukaguzi wa miradi ya maendeleo na kufanya mahojiano ya mezani.

Kadhalika, Ofisi ya Taifa ya Ukaguzi ilikumbwa na changamoto za kibajeti iliyosababisha kushindwa kutembelea baadhi Halmashauri katika kuthibitisha majibu ya hoja mbalimbali za ukaguzi, kwa mfano Halmashauri ya Wilaya ya Korogwe ilirudishwa na Kamati kwa kushindwa kuweka hoja za ukaguzi katika kitabu cha LAAC kwa kuwa hazikuhakikiwa na CAG. Pia Ofisi ya Taifa ya Ukaguzi kutokana na ufinyu wa bajeti ilikumbana na changamoto katika kujiandaa kwa vikao vya Kamati.

Mheshimiwa Spika, Nichukue fursa hii kumshukuru Mungu kwa kutupa nguvu na kuweza kutimiza majukumu yetu ya kibunge. Ntoa shukrani zangu za dhati kwako kwa namna ambavyo umekuwa ukitoa Miongozo mbalimbali ya kusaidia ufanisi katika utendaji wa Kamati ya LAAC. Nawashukuru Wajumbe wote wa Kamati yangu kwa kutekeleza vyema na kwa ustadi mkubwa, Majukumu yao bila kuchoka. Aidha, nawashukuru Waheshimiwa Wabunge wote wa Bunge la Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, kwa ushirikiano mkubwa waliouonyesha katika kipindi cha Majadiliano baina ya Kamati na Halmashauri, kwa hesabu za mwaka wa fedha 2013/14 na 2014/15.

Mheshimiwa Spika, Namshukuru sana Katibu wa Bunge Dkt. Thomas D. Kashililah na Mkurugenzi wa Idara ya Kamati za Bunge Ndg. Athumani Hussein kwa ufafanuzi wa mambo mbalimbali ya uendeshaji wa shughuli za Kibunge kila tulipowahitaji. Aidha, nichukue fursa hii kumshukuru Mdhiniti na Mkaguzi Mkuu wa Hesabu za Serikali na Watumishi wote wa Ofisi ya Taifa ya Ukaguzi kwa Taarifa ya Ukaguzi na ufafanuzi wa kina tulioupata katika kipindi chote cha Mahojiano na Halmashauri, na pia Ofisi ya Rais TAMISEMI na Hazina, kwa ushirikiano wao mkubwa wakati wote wa vikao vya Kamati.

Mheshimiwa Spika, Kwa niaba ya Kamati yangu, nachukua fursa hii kuwapongeza Makatibu wa Kamati hii Ndg. Dismas Muyanja na Ndg. Godfrey Kassanga, na Msaidizi wao Ndg. Waziri Kizingiti, pamoja na Watumishi wote kutoka Idara ya Taarifa rasmi za Bunge (Hansard) kwa ushirikiano wao wakati wote wa vikao Kamati yangu ilipowahitaji.

Mheshimiwa Spika, Kamati ya Kudumu ya Hesabu za Serikali za Mitaa (LAAC) inaundwa na Wajumbe 24, kama yalivyoorodheshwa kwenye taarifa yetu:

1. Mhe. Vedasto Edgar Ngombale	Mwenyekiti
2. Mhe. Abdallah Dadi Chikota, Mb	Makamu Mwenyekiti
3. Mhe. Dkt. Suleiman Ally Yussuf, Mb	Mjumbe
4. Mhe. Rose Kamili Sukum, Mb	Mjumbe
5. Mhe. Leah Jeremiah Komanya, Mb	Mjumbe
6. Mhe. Amina Nassoro Makilagi, Mb	Mjumbe
7. Mhe. Lucy Mayenga, Mb	Mjumbe
8. Mhe. Godfrey William Mgimwa, Mb	Mjumbe
9. Mhe. Nimrod Mkono, Mb	Mjumbe
10. Mhe. Seif Khamis Said Gulamali, Mb	Mjumbe
11. Mhe. Ignas Aloyce Malocha, Mb	Mjumbe
12. Mhe. Aysharose Ndogholi Matembe, Mb	Mjumbe

13.Mhe. Joseph Michael Mkundi, Mb	Mjumbe
14.Mhe. Conchesta Leonce Rwamlaza, Mb	Mjumbe
15.Mhe. Mangungu Ali Issa, Mb	Mumbe
16.Mhe. Martin Mtonda Msuha, Mb	Mjumbe
17.Mhe. Edward Franz Mwalongo, Mb	Mjumbe
18.Mhe. Alex Raphael Gashaza, Mb	Mjumbe
19.Mhe. Joseph Raman Selasini, Mb	Mjumbe
20.Mhe. Jackline Ngonyani Msongozi, Mb	Mjumbe
21.Mhe. Mgeni Jadi Kadika, Mb	Mjumbe
22.Mhe. Richard Phillip Mbogo, Mb	Mjumbe
23.Mhe. John Peter Kadutu, Mb	Mjumbe
24.Mhe. Azza Hamad Hillal, Mb	Mjumbe

Aidha, Waziri wa Nchi, Ofisi ya Rais Tawala za Mikoa na Serikali za Mitaa (TAMISEMI) Mhe. George Simbachawene, Mb., na Naibu Waziri katika Wizara hiyo Mhe. Suleiman Jafo, Mb., hushiriki katika utekelezaji wa majukumu ya Kamati kama Mawaziri wenye dhamana katika eneo husika kwa nyakati tofauti.

4.2 HOJA

Mheshimiwa Spika, Nimalizie kwa kusema kwamba, Kamati yangu imebainisha Matatizo Sugu katika Matumizi ya Fedha za Umma katika Halmashauri zetu katika kipindi cha Mwaka wa Fedha 2013/14 na muendelezo wake katika mwaka 2014/15. Aidha, Kamati imetoa Mapendekezo dhidi ya matatizo hayo kama suluhisho. Kwa maana hiyo sasa, ni Wajibu wa Serikali katika kujipanga vema kutekeleza ushauri huo bila kutegemea usimamizi wa karibu wa Kibunge. Baada ya kufanya uchambuzi wa kina wa Taarifa ya Ukaguzi, ni rai ya Kamati kwa Halmashauri kujitathmini na kutambua nafasi zao katika ujenzi wa Uchumi na Maendeleo ya Taifa letu kwa ujuml. Ni imani ya Kamati kuwa Halmashauri zetu zitatimiza wajibu wao ipasavyo.

Mheshimiwa Spika, Baada ya kusema hayo, NAOMBA KUTOA HOJA

.....
Mhe. Vedasto Edgar Ngombale Mwiru ,Mb.
MWENYEKITI
KAMATI YA KUDUMU YA BUNGE YA
HESABU ZA SERIKALI ZA MITAA (LAAC)
9 Novemba, 2016
